

PROLETAREC

Slovensko Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 626.

CHICAGO, ILL., dne 11. septembra (Sept. 11), 1919.

LETO—VOL. XIV.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone, Lawndale 2407

DRAGINJA IN NJE ODPRAVA.

Nekaj časa že opazamo v Zedinjenih Državah velik boj proti draginji in v širokih krogih prebivalstva žive velike nade, da rodi ta boj znaten uspeh in da pride življenje, kolikor je odvisno od cen živih in drugih življenskih potrebščin, kmalu v normalen tir. Gotovo bi bilo zelo želeti, da se izpolnijo taki upi, toda kdor pogleda nekoliko bolj globoko v socialno strukturo našega časa, ne more biti žal zelo optimističen. Resnica je pač, da ni bilo v uradnih krogih še nikdar toliko gibanja proti draginji, kolikor ga je sedaj in da se bavijo s tem vprašanjem vsi mogoči organi od kongresa do najmanjšega občinskega sveta, od distriktnega državnega pravdnika do šerifa v kakšnem zakotnem kraju; resnica je, da so bili tupatam storjeni koraki, ki bi mogli nekoliko preplášiti preveč drzne profitarje, da je bilo nekoliko konfiskacij živeža, nekoliko kazni in nekoliko procesov. Ali vprašanje, če je s takimi ukrepi mogoče rešiti problem draginje sploh, je ostalo nedotaknjeno in zdi se, da na merodajnih mestih sploh ne pridejo do njegovega jedra.

Razni vladni oddelki zahtevajo nekoliko milijonov od kongresa za preiskovanje draginje in za zasledovanje izkoriščevalcev, medtem se pa ustanavljajo prostovoljni odbori za določitev "primernih cen" in skušajo izboljšati položaj s tem, da objavljajo imena oderuhov, misleči, da jih s tem osramote in odvrnejo od profitarstva.

Buržvazno časopisje pripisuje vsemu temu velik pomen in slika vse to početje ne le kot veliko, ampak tudi kot pravo in zanesljivo uspešno akcijo. To pa se mora označiti za neizmerno pretirano, kajti rezultat vseh takih korakov ne more nikdar biti popoln. Ni dvoma, da more zakonito zasledovanje oderuhov, otvoritev hladilnic in skladišč in pristop do nagromadenega živeža ponekod olajšati položaj, nikakor pa ne more odpraviti draginje sploh.

Če je v vladnih krogih dobra volja, da se konsumentom resno in temeljito pomaga, ne vodijo pota, po katerih korakajo kongres, eksekutiva in drugi organi, dovolj daleč. V kapitalističnem časopisju pa take dobre volje sploh ni, ampak prav lahko je opaziti poizkuse, da se opraviči postopanje oderuhov in nameče občinstvu pesek v oči. Vsak trenutek naleti čitatelj na trditve, da primanjkuje v deželi živeža in surovin, ne glede na to, da označujejo nekateri drugi listi visoke delavske plače za glavni, večsi naravnost za edini razlog draginje.

Kar se tiče zadnjega argumenta, bi bilo seveda nespametno trditi, da niso mezde v nikakršni

zvezi s cenami. Podraženo delo ima podražitev izdelkov za posledico in nikomur pametnemu še ni prišlo na misel, da bi bil to tajil. Toda vprašanje je, kako naj se v naši družbi prepreči podraževanje dela, ki ga morajo opravljati ljudje, odvisni od živih, za katera morajo plačevati cene, ki jih ne določajo sami. Mezde in cene so v vzajemni odvisnosti. Prav to je eno največjih proklestev kapitalističnega sistema, da je to circulus vitiosus, iz katerega ni izhoda. Povišanim cenam slede povišane mezde, povišanim mezdam pa slede zopet povišane cene, in tako gre ta igra dalje in pojde dalje, dokler ne najde družba druge, boljše podlage od sedanje.

Mezdna politika delavstva, zlasti v Ameriki ni vedno najpametnejša. Med plačami posameznih strok so večsi tako velike razlike, da jih ni lahko opravičiti in večsi se je skoraj bati, da se ustvarjata v tej deželi dva delavska razreda, izmed katerih dobiva eden skoraj nekakšne aristokratske oblike, dočim se drugi nad mero proletarizira. Tega je največ kriva nesmotrena strokovna organizacija v Zedinjenih državah, o kateri je dovolj znano, da je zelo starokopitna. Pred njenimi očmi niso navadno skupni interesi vsega proletariata, temveč vsaka stroka zasleduje večinoma le svoje posebne cilje brez obzira na to, kako vpliva njeno postopanje na celoto. Če je dobro, da se delavski položaj izboljšuje, vendar ni dobro, da se izboljšuje tako neenakomerno kakor v Ameriki in da nastajajo med delavci in delavci naravnost kričeče razlike. Tudi tistim strokam, ki dosežejo razmeroma največ, ne more to na koncu koristiti, kajti delavsko vprašanje ni le vprašanje te ali one stroke, ampak vprašanje vsega delavstva in le delavstvo kot celota ga bo moglo rešiti. To pomeni, da je vsemu delavstvu potrebna tako visoka stopnja življenja, da bo sposobno za končno rešitev velikega vprašanja. Teorija, da so delavci najbolj bojeviti, če se jim najslabše godi, je že davno izgubila veljavo. Prevelika beda ne vzbuja bojevitosti, ampak večinoma pospešuje ponižnost in hlapčevstvo; če pa postane skrajno zatirana masa bojevita, je to bojevitost obupa, ki je kaj malo prida, ker ne pozna pravega cilja, ampak jo vodi le bes, ki zna uničevati, ne pa graditi.

Ali to so vprašanja, ki se tičejo delavstva samega in jih bo moralo samo rešiti. Kar govori kapitalistično časopisje o visokih mezdah, je brez pomena, kajti če so plače nekaterih strok višje, so na drugi strani mezde večine nezadostne; napaka ni v tem, da so nekatere plače previsoke, temveč v tem,

da so z malimi izjemami prénizke. In sicer so tako nizke, da je večini delavstva z njimi nemogoče tako izhajati, da bi se njih življenje po modernih pojmih moglo imenovati dostojno človeka. Z visokimi mezdami se draginja ne more opravičiti.

Druga stvar je pomanjkanje živeža in surovin. Če ne bi bilo v deželi nobene statistike, bi se dalo s takimi trditvami še kaj opraviti. Ali uradni podatki, o katerih pač ne bo nihče trdil, da so izmišljeni iz sovraštva do kapitalistov, so že davno ovrgli vse podobne trditve. Po teh podatkih, ki so v glavnem tudi našim čitateljem znani, se lahko pravi, da ni bilo po hladilnicah in skladiščih še nikdar toliko zalog, kolikor jih je prav sedaj; povrh tega se nam obljubuje letina, kakršne še ni bilo skoraj nikdar v deželi. V hladilnicah je vložena skoraj dvakrat toliko blaga kakor lani ob tem času; zlasti mesa, perotnine, masla in jajc je tam ogromna množina. Kljub temu se trudijo magnati, da bi držali cene kolikor mogoče visoko in se upirajo vsem ukrepom, ki gredo za tem, da bi se cene znižale.

To stremljenje, ki je bilo kapitalizmu vedno lastno, je v sedanji dobi posebno razumljivo. Tekom vojne se je kapitalizem privadil nenavadno visokim profitom. Petindvajset ali trideset procentov ni bilo že ni več. Sto procentov dobička ni bilo nič nenavadnega več, bili so pa tudi slučajji, da je znašal dobiček po petsto in celo po tisoč procentov. Če je navada v vsakem slučaju železna srajca, velja to še bolj za navado visokega profita.

Ali če bi imela draginja svoj vir le v tej požljivosti, še ne bi bilo treba obupavati. Proti oderuštvi te vrste bi tudi današnja država lahko našla sredstva, in ukrepi, na katere mislijo v kongresu in pri vladi, bi imeli relativno visoko vrednost, četudi ne prav tako velike, kakor si obljubujejo nekateri naivni konsumenti. Od otvoritve hladilnic na primer pričakujejo nekateri naravnost čudeže. Toda uredba, da si morejo ljudje shraniti živež, ki je podvržen nagli skazi, in ga rabiti tekom vsega leta, bo malo pomagala ljudem, ki nimajo kaj shraniti, in stoji približno v enaki vrsti s pozivi, da naj kupujejo ljudje premog v času, ko ni cena previsoka, pri čemer se pozabi, da mora večina ljudi kupovati takrat, kadar dovoli domači finančni minister. Tudi prisilna otvoritev skladišč in prodaja nagromadene blaga ima navadno le provizoričen uspeh; večinoma se na ta način znižane cene v doglednem času še bolj povišajo. Še najboljši rezultat prinaša določitev maksimalnih cen, in če bi se vlada ojunčila za tak korak, ki se oderuštvo precej uspešno preprečilo.

Toda draginja nima, kakor smo že dejali, vzroka le v požljivosti posameznih kapitalistov ali kapitalističnih skupin. Kapitalistični gospodarski sistem sam jo povzroča in dokler se ne uredi vsa produkcija in distribucija na socialistični podlagi, je zaman pričakovati, da se spravi ta problem s sveta.

Neštetokrat je bilo že povedano, da producira kapitalizem za trg, ne pa za potrebo. Kako velika je zahteva na frgu, je vprašanje spekulacije, in se

rešuje šele, kadar pride do kupovanja in prodajanja. Koncentracija industrije v velikih trustih je sicer nekoliko znižala konkurenco, ni pa dospela tako daleč, da bi jo bila popolnoma odpravila. To bi se doseglo le tedaj, če bi bila vsaka industrija združena v svetovnem trustu, torej če bi se ves kapitalizem v popolnem pomenu besede internacionaliziral, čemur bi neizogibno sledila socializacija za petami. V sedanjih okolščinah ne ve posamezni kapitalist, koliko producira njegov konkurent, in tudi če bi mu bila potreba na trgu popolnoma znana, ne bi mogel vedeti, ali pojde njegovo ali konkurentovo vlago v denar. Računati mora torej vedno s tem, da ne bo vse prodano, kar ponuja, in da se zavaruje za ta riziko, prodaja tam, kjer more, tako drago, kolikor more. To je navadno na domačem trgu, ker je na svetovnem trgu konkurenca ostrejša, medtem ko je doma koncentracija toliko napredovala, da so v mnogih strokah ustvarjeni pravi monopoli. Domače prebivalstvo mora drago plačevati, da se velekapitalistom olajša konkurenca na internacionalnem trgu.

Draginja je svetovna prikazen, in glavni vzrok je ta, da ima internacionalne vire. Zato je ves boj proti draginji tako zelo podoben boju z mlino na veter. Edini boj zoper draginjo, ki more prinesiti definitiven uspeh, je boj zoper kapitalistično gospodarstvo, boj za socialistični družabni red. Kadar se bo izdelovalo toliko blaga, kolikor ga je v resnici treba, ne več in tudi ne manj, da ne bo nadprodukcije in ne pomanjkanja, tedaj tudi ne bo draginje, ker ne bo nobenega razloga zanjo. Komur ne gre le za to, da se navidezno kaj stori, ampak kdor hoče resničen uspeh, se mora bojevati za socializem, če se hoče bojevati zoper draginjo.

Iz francoskega delavskega gibanja.

Pariz sredi avgusta.

Francosko socialistično gibanje preživlja dobo stranje krize. To se lahko pravi tudi o strokovnem gibanju, ki se je znatno približalo politični stranki. Tajnik franc. federacije dela Jouhaux se je močno trudil, da bi škodljivo predvojno nasprotstvo med tema dvema važnima delavskima organizacijama prenehalo in da bi iz obeh nastali vzajemno se dopirajoči in dopolnjujoči se celoti.

Notranja kriza in nesporazumi v politični stranki so že starejšega datuma. Spore so izzvale posamezne frakcije v stranki, razhajajoče se v nazorih glede na taktiko. Nadaljevali so se tekom vse vojne in trajajo še danes. Nobena izmed frakcij ni doslej dosegla odločilne večine v celi stranki. Krizo v strokovnem gibanju je pripisati anarhistično radikalnim elementom, ki se vračajo v organizacijo po demobilizaciji, zahtevajo energično razplamtitev razrednega boja, ne priznavajo faktičnih zaprek in začnjenjo propagirati direktno akcijo. Zadnje neuspešne stavke so delavstvo precej ohladile in zbudile med člani federacije znatno nezaupanje. Stavka kovinar-

jev, ki je trajala skoraj mesec dni, se ni le končala brez uspeha, ampak je pogoltnila tudi vse imetje zveze in ji naprtila 600.000 frankov dolga.

V krogih organiziranega in indiferentnega delavstva se kaže zadnji čas vse večja nezadovoljnost, spojena z malodušnostjo. Razlog je v brezmočnosti mas in njih nesposobnosti za boj, česar se polagoma bolj in bolj zavedajo. V dobi, ko vodi rusko delavstvo trdovraten boj z zahrbtno reakcijo, ko se je v Nemčiji ustanovila republika, četudi se je to zgodilo s pomočjo zavezniških armad, ko je na Ogrskem delavski razred dosegel uspehe, ko prihaja v češkoslovaški republiki delavstvo na krmilo, čud francosko delavstvo, da je razoroženo, neaktivno in nesposobno za resno spontano in enotno akcijo za izboljšanje bodisi svojega gospodarskega ali političnega položaja. Zavest te slabosti ga teži, kajti vedno je stalo v ospredju boja za pravice delavskega razreda. Danes je le priča velikega socialnega preporoda.

Če bi šlo le za doseglo določenega gospodarskega cilja, bi se francosko delavstvo najbrže dvignilo, da bi se njegova zahteva uresničila. Toda danes gre za mnogo več. Za to gre, da prevzame delavstvo politično moč, kar pa ostaja za Francijo le cilj bodočnosti.

Francoski proletariat ne more poizkušati političnega preobrata, ker mu manjka močna in utrjena organizacija. Politično in gospodarsko gibanje ne obsega tako širokih ljudskih mas, kakor v drugih deželah. Pripadniki organizacij, četudi številni, niso baš najzanesljivejši element, ker primanjkuje tukaj potrebne discipline, ki šele napravi iz delavske organizacije močno in vplivno telo.

Nepripravljenost in pomanjkanje hladnokrvne sodbe v današnji resni dobi je pripisati preveč enostranski in neobjektivni vzgoji članstva v organizaciji. To se lahko pravi o vzgoji pristašev skoraj vseh socialističnih strank. Preveč pozornosti se je posvečalo strankarski vzgoji in omejenemu razrednemu boju, premalo se je pa pazilo na to, da bi delavstvo poznalo težke in odgovorne naloge, ki mu jih prinese socialni preobrat. Naglašalo se je, da je edino v numerični sili garancija vsega uspeha, kar je delavsko ljudstvo razumevalo tako, da bo zmaga proletariata zagotovljena za vse čase, če se le delavstvo enkrat polasti moči. Večina si je domišljala, da bo tisti trenotek zagotovljena delavska prosperiteta in mirno, pokojno življenje, ki pride neposredno kot plačilo za naše dotedanje boje in žrtve.

Prevelik del francoskega proletarijata je doslej enako mislil. Menil je, da zadostuje sama zmagovita revolucija za socialni preobrat in za doseglo blagostanja vseh. Prehod politične moči od posedujočega razreda na delavski razred je smatral za končni cilj vsega delavskega stremljenja. Zato je gledala na sovjetsko Rusijo in na Ogrsko kakor na fakičen raj, ne da bi vprašal, ali se vjema notranja organizacija in domače razmerje v teh deželah z novim režimom.

Predstavniki francoskega delavskega gibanja, bodisi političnega ali strokovnega — izvzemši skrajno levo krilo — presojujejo položaj bolj trezno. Pomnavajoči pomanjkljivosti in slabsti vsega gibanja

se upirajo revolucionarni propagandi, ki se vodi od spodaj. Čutijo, da bi revolucija pod neugodnimi pogoji prinesla delavstvu neizmerno škodo in bridko razočaranje. Francija ni Rusija. Tukajšnji revolucionarji bi našli v vplivnih meščansko-kapitalističnih krogih premočne nasprotnike. Tudi trajne civilne vojne v sovjetski Rusiji delajo v tukajšnjem socialističnem ospredju neugoden vtisk. Stremljenje, da se prepreči nepotrebno prelivanje krvi, je očitno. Ko je prišlo do preklica stavke dne 21. julija, dan, ki so ga revolucionarni elementi smatrali za odločilnega, so zato posamezni vođeči sodrugi in tajnik delavske konfederacije Jouhaux povedali delavstvu jasno in razumljivo, da je za izvedbo socialne revolucije in za socializacijo vseh podjetij v deželi treba nele revolucije, ampak tudi močne in sposobne organizacije in dobre volje vseh za trajno novo delo, ki ga povzroči preobrat. Socialna revolucija ni destruktivno gibanje, ne gibanje uničenja in razpada, temveč gibanje, ki gradi in ustvarja. Tak preobrat zahteva soglašanje večine naroda. In Jouhaux je dodal, da ni sedanje razpoloženje francoskega delavskega ljudstva zadostna garancija za trajnost novega režima, tudi če bi se z revolucijo dosegel.

Strankarske razmere v Angliji.

London, dne 15. avgusta.

Anglija je bila znana zaradi svojega enostavnega sistema političnih strank. Do začetka vojne sta si dve stranki, liberalna in konservativna, delili politično moč. Angleški volilci se niso toliko ozirali na strankarsko pripadništvo, kolikor na posamezna vprašanja, ki so bila na dnevnem redu. Začetkom vojne je bil uveden sistem koalicijske vlade, ker ni hotela nobena izmed vodilnih strank sama prevzeti odgovornosti za vodstvo vojne. Ta sistem traja še vedno. Tekom vojne, ko je bilo skoraj vse delo vlade namenjeno zmagovitemu zaključku vojne, se je ta sistem v splošnem dobro obnesel. Slabost ali sila koalicijske se pa pokaže šele sedaj, ko je dežela postavljena pred celo vrsto notranjih problemov rekonstrukcije izza vojne. Tu se zdi sodelovanje liberalcev s konservativci zelo problematično.

Vzemimo na primer le vprašanje povojne gospodarske politike. Liberalci so bili vedno za svobodno trgovino, konservativci pa za tarif. Najti modus vivendi bo težko. Liberalna stranka je razdejana; njena večina je v koaliciji, manjšina pa v opoziciji. Dopolnilne volitve, katerih je bilo izza decemberskih glavnih volitev že več, prinašajo uspeh liberalni opoziciji ali pa delavski stranki, ki je tudi v opoziciji. Vladni glasovi so padli za polovico. Kljub temu, da je liberalna opozicija pri volitvah dosti pridobila, je pa tudi njena politična bodočnost zelo problematična. Po vsakem Asquithovem govoru prestopi kakšen liberalni opozicionalni poslanec — kakor je pred kratkim omenil liberalni list "Nation", — v delavsko stranko. Takih slučajev je bilo že več. Kriv je tega nejasni Asquithov program, neodločnost in obo-

tavljanje, ki goni naprednejše liberalce v obup in jih vodi v delavsko stranko.

Toda vojna ni raztvorila le liberalne stranke same. Kakor je pisal pred kratkim konservativni tednik "Spectator", pričakuje usoda liberalne stranke tudi konservativno. In zdi se, da je ta usoda že tukaj, z edino razliko, da decimira konservativce še bolj. Koalicija je zlomila sistem dveh strank in združitve sil okrog Lloyd Georgea je pokopalo staro strankarstvo sploh. Kakor se zdi, dobi strankarsko življenje v Angliji nove, od dosedanjih različne oblike. Umetno je bila že priklicana v življenje nova srednja stranka, sestavljena iz najgorečnejših pristašev koalicije in Lloyd Georgea. Tej stranki se je pridružilo že nad sto poslancev. To stranko vodi Churchill, ki je pripadal že k liberalcem in konservativcem, in bi torej utegnil na kakšen način premostiti idejna nasprotstva med tema strankama. Ali srednji stranki se ne obljubuje velika bodočnost.

Izmed sedanjih političnih strank se zdi, da ima delavska stranka največjo bodočnost, kajti mišljenje prebivalstva se je pomaknilo zela no levo. Pri zadnjih dopolnilnih volitvah je zmagal delavski kandidat Robertson z dvetretjinsko večino nad liberalnim kandidatom. Znatna draginja, ogromni vladni izdatki, — še sedaj se izda po štiri in pol milijonov funtov na dan — vzdrževanje obvezne vojaške službe, nezaposlenost i. t. d. — vse to vodi ljudstvo v delavsko stranko, ki edina predstavlja resno opozicijo v parlamentu.

Lloyd George živi danes politično le od svojega vojnega ugleda, sicer se pa zdi, da gubi rapidno tla izpod nog. Ker je vladna koalicija sestavljena iz silno nasprotnih smeri, ne more Lloyd George razviti resnično radikalnega programa za socialno rekonstrukcijo, ki bi mu pridobil oporo pri ljudstvu, in tako se nagiba javno mnenje bolj in bolj na stran delavske stranke.

Konvencija A. S. P. in levo krilo.

Zadnji teden so se vršile v Chicagi tri konvencije socialističnega gibanja v Ameriki, katerih akcije izvirajo iz nesoglasja socialistične taktike v ameriški socialistični stranki, kakor je bilo svoječasno poročano v Proletarcu.

Te tri konvencije so bile: konvencija A. S. P., konvencija "levega krila", ki je hotelo okupirati A. S. P., pa mu je spodletelo, in se je nato organiziralo v "Komunistično delavsko stranko", in ruske, letske, ukrajinske ter litvinske federacije, ki so že pred časom izstopile iz konference "levega krila" v New Yorku in so se organizirale v "Komunistični stranki" v Chicagi.

Medtem ko na konvenciji A. S. P. to pot ni bilo opaziti nobenih posebnih duševnih voditeljev, v strahu kakor se je to tolmačilo na drugih konvencijah, so imeli glavne vloge na "Komunistični delavski" konvenciji John Reed, Wagenknecht, Katterfeld in Clifford; na "Komunistični" pa Stokliky, L. C. Fraina, Horwich in Ferguson.

Za boljše razumevanje teh dveh komunističnih skupin, ne bi bilo morda odveč, če jih delimo v dve psihološko ločeni skupini, ki izhajajo iz dveh glavnih narodnostnih korenin, in sicer iz anglo-saške in rusolatinske. V prvi skupini se nahajajo elementi Marxove šole, v katero so zadnji čas vpeljali sindikalistično taktiko. Od bližje so to po narodnosti Amerikanci, Nemci, Škandinaveci in Židje iz centralne Evrope. V drugi skupini so elementi Leninove-Bakuninove šole; Rusi in druge narodnosti iz stare Rusije, nekateri latincei in ruski Židje.

V prvi — "Komunistični delavski stranki" so zastopani ameriški spartakovci, v drugi — "Komunistični stranki" pa ruski boljševiki, revolucionarni šovinisti, ki se ponašajo z delom svojih bratov na Ruskem. "Komunistično delavsko stranko" smatrajo za kontrarevolucionarno.

Med tema dvema strankama stoji, kakor izgleda, A. S. P. edina izrečno politična stranka ameriškega delavstva za tukajšnje razmere, jemljajoča v poštev seveda vse mogočnosti družabne revolucije, kakor hitro postane delavstvo dovolj jako in zrelo za svojo nalogo. Kot taka zastopa in podpira z vsemi političnimi sredstvi industrijalno organiziranega delavstva v Ameriki rusko revolucijo in sedanjo rusko vlado.

: : :

Prvi poizkus "levega krila", katerega elementi so delali od znotraj, da okupirajo konvencijo A. S. P. in izključijo iz nje vse dosedanje delegate "centruma in desnice", kakor jih je nazivalo "levo krilo", je spodletel takoj zjutraj 30. avgusta, ko je bila odprta dvorana in je vstopil vanjo na čelu svoje delegacije John Reed iz New Yorka. L. Gerber, tajnik newyorške državne organizacije, ki je sumil, da bo "levo krilo" poskušalo izvršiti "cup d'etat", je vprašal Reeda, če je delegat A. S. P. konvencije. Reed mu je odgovoril, da je. Ker so bile Gerberju, kot državnemu tajniku v državi, iz katere je prišel Reed, razmere znane in je vedel, da Reed ni tri leta član stranke, vsled česar po pravilih ni deležen do mandata, ga je zavrnil, češ, da na podlagi tega ne more zavzeti sedeža. Toda Reed se ni dal pregoviniti in je vstrajal, da je pravilno izvoljen delegat za A. S. P. konvencijo. Posledica prerekanja je bila, da sta se Reed in Gerber v dvorani spoprijela dejanski. Medtem je prišel v dvorano tajnik Germer in je poklical policijo, ki je bila v spodnjih prostorih poslopja, nakaar je leta počistila dvorano. Nato je Germer pozval vse delegate A. S. P., naj si izposlušajo pri njemu poverilne liste, ker bo vhod v gornje prostore vsled poizkusa "levega krila", da okupira sedeže delegatov A. S. P., zastražen. Od tega časa naprej so smeli na floor konvencije le dotičniki, ki so se izkazali s poverilnimi listi, ki jih je izdal tajnik Germer. Ker je bilo "levemu krilu" na ta način nemogoče računati na okupacijo, se je odločilo, da začne svoje zborovanje v spodnji dvorani, ki jo je bilo najelo za vsak tak slučaj že prej. Tako je odšlo na to zborovanje kakih 45—50 delegatov, medtem ko je zavzelo v dvorani A. S. P. konvencije, dopoldne 30. avgusta, 126 pravoveljavnih in po tajništvu pri-

znanih delegatov, svoja mesta. Poleg teh je bilo 31 delegatov iz 13. držav vsled raznih pritožb, ki jih je podal tajnik poverilnemu odboru, v kontestu. Izmed teh 31 je konvencija priznala na priporočilo odbora za kontest, 24-tim delegatom sedež na konvenciji, tako da je štela konvencija A. S. P. definitivno 150 delegatov.

Po konstituiranju konvencije je bila prva važna zadeva na dnevnem redu, poročilo odbora, ki je imel nalogo preiskovati glasovnice in štetje glasov za referendum "D" in "C". Prvi glede rezultata glasovanja o priključitvi tretji Internacionali v Moskvi, drugi pa glede izvolitve nove eksekutive in njenih mednarodnih tajnikov.

Iz tega poročila je posneti, da je bila oddana velika večina glasov za moskovsko internacionalo, in da so bili vsi člani eksekutive — izvzemši treh v 4. volilnem okraju — izvoljeni člani "levega krila". Iz poročila, ki ga je bil podal preiskovalni odbor, je razvidno, da so se vršile volitve za prvo in drugo glasovanje v velikanskem neredu in pod pritiskom "levega krila". Zlasti so se vršile volitve neredno pri ruski, letski, litvinski in škandinavski narodnostni federaciji, ki so glasovale v bloku, in sicer vse za kandidate "levega krila". Preiskovalni odbor je nadalje iznašel, da so bile glasovnice v mnogih služajih podpisane po enoinisti osebi. Take nerednosti so se izvršile v raznih državah. Iz nekaterih držav, od koder je bilo pričakovati, da bi prišlo na glavni stan poročilo od drugih kakor "levih", je poročilo o rezultatu glasovanja sploh izostalo, ker ga tajniki niso hoteli poslati na glavni stan. Iz drugih krajev je dospelo zopet več glasovnic, kakor jebilo članov. Na ta način se je delal na splošno vtis, da je v stranki večina članov "levega krila" in da sliši vodstvo stranke vsled tega "levemu krilu". Bili so tudi slučaji, kakor je poročal preiskovalni odbor, da državni tajniki, sluteči, da bi članstvo ne glasovalo za kandidate "levega krila", niso hoteli poslati klubom glasovnice. To je vzrok, da preiskovalni odbor ni mogel podati popolnejšega seznama o izidu volitev, kakor bi ga bil rad podal in bi bil potreben. Vsled tega je podal rezultat, kakršnega je na podlagi izpovedanja raznih strank in dokazov našel v vsi nepopolnosti, s priporočilom, da konvencija sprejme, kakršen je.

Na tem mestu je treba pripomniti, da je do poročila preiskovalnega odbora večina delegatov na konvenciji še vedno smatrala, da eksekutiva ni ravnala prav, ko je suspendirala sedem narodnostnih federacij in michigansko državno organizacijo. Poročilo preiskovalnega odbora pa je mnogim delegatom odprlo oči in so videli, da eksekutivi ni ostala nobena druga pot, kakor ta, ki jo je izbrala, če je hotela rešiti stranko moralnega propada in brezvestne akcije "levih", ki jim ni bilo za nič drugo, kakor da se polaste strankinega vodstva in ga obrnejo v svoje spekulativne namene. Od tu naprej so vsi poizkusi "levih", kolikor jih je bilo še na floru konvencije, in so delali indirektno v roke spodnji—komunistični konvenciji, prenehali. Končno moralno zadoščenje je pa dobila eksekutiva, ko je Oneal podal v imenu

eksekutive poročilo, iz katerega je bilo jasno razvidno, zakaj ni mogla eksekutiva v suspendiranju sedmih federacij in michiganske organizacije, postopati drugače, kakor je. Medtem ko je vzela konvencija poročilo preiskovalnega odbora o nerednosti volitev z rezerviranostjo, je sprejela poročilo eksekutive z zadovoljstvom na znanje. S tem poročilom so gesla "levega krila" in njegovi triki ugasnila na konvenciji A. S. P. za stalno. Celo galerija, ki jo je moral predsednik večkrat opozarjati, naj ne napravlja preveč hrušča v prilog "levim", je prenehala z dirindajem. Številke o nerednosti pri volitvah in druge stvari, katere ne smatrajo le socialisti za koruptne in nečedne, ampak bi se jih morali sramovati celo tamanisti v New Yorku, so vzele simpatičarjem "levih" vso moralno korajžo, da se zavzemajo zanje.

Velikanski hrušč na floru konvencije in na galeriji je nastal takoj v začetku konstituiranja konvencije radi policije, ki se je nahajala v dvorani in stražila vhode. Neki delegat je predložil resolucijo, v kateri je bilo naloženo predsedniku konvencije, sodr. Stedmanu, naj takoj odpokliče policijo iz dvorane, češ, da je to socialistična konvencija in da se ne spodobi, da bi jo stražila policija. Nekdo drugi je vprašal predsednika, kdo je pozval policijo. Predsednik je odgovarjal, da so našli delegatje policijo že v dvorani; klicalo je ni vodstvo stranke, temveč je bila poslana po naročilu vladne komisije za naseljevanje (U. S. Department of Immigration). Tudi stenograf, ki jih je poslal justični vladni oddelek, so v dvorani. Resolucija za odpoklic je neumestna, kajti tudi če jo konvencija sprejme, je vprašanje, če se bo policija hotela odstraniti. Po kratki debati, je bila resolucija položena na mizo.

Predlog, da se volitve, o katerih nerednostih je poročal preiskovalni odbor, razveljavijo, je bil sprejet brez vsake debate, soglasno.

Predno je Oneal podal konvenciji svoje poročilo, je naznanil, da je eksekutiva že podala svojo resignacijo, in da bo morala konvencija vsled tega voliti začasno eksekutivo na konvenciji. Ta eksekutiva bo upravljala delo stranke, dokler ne nastopi po pravih izvoljena nova eksekutiva. Tak predlog je pozneje formuliral in predložil konvenciji neki newyorški delegat, katerega je konvencija tudi sprejela.

Odbor za resolucije je predložil konvenciji radikalen, a času primeren manifest, nekakšno dopolnilo strankinemu programu, v katerem stranka izraža svoje stališče z ozirom na dogodke, ki so se pojavili izza vojne v Ameriki in Evropi v raznih socialističnih strankah, ter z ozirom na rusko revolucijo. Manifest je bil sprejet z velikanskim navdušenjem. Manifest objavimo v eni bodočih številok Proletarca s komentarjem.

V kolikor nam je dosedaj znano, je stranka sprejela v svoja pravila razne preosnove, ki se tičejo notranje uprave in strankinega organičnega ustroja. Na podlagi teh preosnov, bodo narodnostne federacije reorganizirane. Poleg drugih točk v pravilih je važna ta, da se bo moral v bodoče vsak član, ki podpiše pristopnico za članstvo A. S. P. obvezati, da po-

stane v teku treh mesecev, ako je mogoče, aplikant za državljanstvo Zedinjenih držav.

Če se A. S. P. izreče za drugo ali tretjo Internacionalo, je prepuščeno članstvu, da odloči potom splošnega glasovanja. Več važnih zaključkov, ki so bili sprejeti pozneje, objavimo prihodnjič.

Da bo članstvu JSZ. mogoče slediti in razmotrivati delo in stališče 'Komunistične delavske stranke' kakor tudi "Komunistične stranke", bomo od časa do časa objavili nekatere dokumente teh dveh strank. Na ta način bo članstvu J. S. Z. mogoče razbrati, kadar pride čas za diskuzijo, ki jo odpre eksekutiva, da se Zveza odloči, h kateri stranki naj pripada J. S. Z.

Tajništvo J. S. Z.

S konvencij ameriških socialističnih frakcij.

Izza časa, ko se je vršila famozna konvencija A. S. P. v St. Louisu, je korakala socialistična stranka navzdol. Zapustili so jo mnogi sodrugi, ki so bili v nji aktivni mnoga leta. Nekaj so jih izključili. Nekatere je prevzel šovinizem, toda teh ni bilo mnogo. Največ jih je izstopilo zaradi pogubne taktike, ki jo je sprejela v svoj program st. louiška konvencija. Toda stranka je takrat vseeno rasla v članstvu, kajti pristopali so v njo drugi elementi, večinoma inozemci, katere je družila protivojna politika st. louiške konvencije. S to konvencijo pa je bil zabit tudi klin razpora in razlike v mišljenju raznih skupin, ki so sestavljale A. S. P. Disciplina v stranki je šla navzdol in kontrolo v nji so dobivale razne tujejezične federacije, ki pa tudi niso bile edine glede na taktiko in različna načela. Boj se je ostril leto za letom, dokler ni v tem in zadnjem letu izbruhnil z vso silo na dan. Eksekutiva socialistične stranke je hotela rešiti svojo ladjo in morda tudi socialistično gibanje v tej republiki s tem, da je suspendirala več tujejezičnih federacij, michigansko državno organizacijo socialistične stranke, in pričela tudi od znotraj diktatorsko nastopati proti rebelični kliki, ki se je hotela z intrigami polastiti vodstva v stranki. Nove eksekutive, ki je bila izvoljena na referendumu, ni hotela stara eksekutiva priznati, ker je stala na stališču, da so se pri volitvah vršile goljufije z glasovi, kar je na zadnji konvenciji tudi dokazala. Da se temu kaotičnemu stanju napravi konec, je eksekutiva na svoji seji meseca maja t. l. sklenila sklicati izredno konvencijo meseca avgusta, ki pa se je preložila do dne 30. avgusta. Mnogi, katerim je bilo ležeče na tem, da se s to konvencijo res utrdi socialistično gibanje v Ameriki, so ta sklep pozdravili. Drugi, ki jim ni za složen nastop delavstva, in ki mislijo, da so edini pravoverni proroki socializma, pa so se pripravljali, da zabiyejo klin razdora še globlje v organizacijo ameriškega socializma.

Danes imamo v Ameiki štiri socialistične stranke. Dve smo imeli že prej, dve pa ste se narodili v začetku tega meseca. Zadnja vojna je pustila plod

kaosa tudi v političnem in strokovnem gibanju ameriškega delavstva, ki bi se mu do gotove meje lahko ognili, če bi bilo nekoliko več politične zrelosti in manj demagoštva v širokih plasteh ameriškega proletariata. Kakor je v ameriškem političnem življenju vse površno, tako je vladala ta površnost tudi v socialističnem gibanju. Mesto vzgajanja delavstva v socialističnem smislu, je stranka vodila svojo politiko vse preveč po vzoru drugih ameriških političnih strank. Ta greh se je sedaj nad njo maščeval, da bo morala takorekoč iz nova graditi svojo stavbo.

Dne 30. septembra se je pričela konvencija A. S. P. Prve seje so bile burne. John Reed iz New Yorka in drugi voditelji levega krila so si hoteli s silo vzeti vodstvo konvencije in izključiti takozvano "desno krilo". Načrt se jim ni posrečil, dasiravno so se poslužili v ta namen tudi pesti. Mir je napravila šele policija, ki je po nalogu policijskega načelnika in departmenta za naseljevanje zastražila poslopje, v katerem se je vršila konvencija. Navzoči so bili tudi uradniki tajne službe in stenografi raznih zveznih, mestnih in državnih uradov. "Levičarji" so pozneje hoteli napraviti vtisk, da je glavni tajnik Germer sam pozval policijo v poslopje; Germer pa je konvenciji pojasnil, da je bila policija poslana na konvencijo po nalogu policijskega departmenta.

Reed in okoli 75 drugih delegatov levega krila so, ko se jim ni posrečilo okupirati konvencijo A. S. P., pričeli s svojo konvencijo, na katero je tudi prišla policija. Ker so hoteli biti bolj radikalni, kot pa konvencija socialistične stranke, so zahtevali, da mora policija oditi iz dvorane. Vodja straže pa jim je pojasnil, da bodo morali rabiti silo, kajti prostovoljno se ne umaknejo. In policija je ostala. Na straži je bila le par dni; ker so se vse tri konvencije potem vršile brez rabuk in tudi ni bilo volje za kake "nevarne" demonstracije, je policija zapustila zborovalne prostore. Ostali pa so do konca drugi uradniki raznih oblasti.

Konvencija levega krila se je pozneje preselila v dvorano I. W. W. Delegatje te konvencije niso bili enotnega mišljenja, kajti razdeljeni so bili na tri frakcije že pred konvencijo. Zborovanje je bilo klavrno. Vzrok temu je bila izgubljena bitka na konvenciji socialistične stranke; armado, ki je poražena v odločilni bitki, je težko navdušiti za nove boje. Sklenili so, da ostanejo samostojna stranka, kateri so dali ime Komunistična delavska stranka, na svojo konvencijo pa so povabili delegate Komunistične stranke, ki so zborovali tiste dni v dvorani na Blue Island Ave. in 12th St., in tudi delegate socialistične stranke, toda le tiste, ki so res "revolucionarni socialisti". V svojem apelu delegatom drugih frakcij so povdarjali, da je hudodelstvo nad delavskim razredom, ako se ne pridružijo Komunistični delavski stranki. Pridružiti pa se jim ni hotel nihče razun dveh delegatov, ki sta bila izvoljena na konvencijo Socialistične stranke, ki pa sta se pozneje priglasila za delegata na konvencijo komunistične stranke in koncem konca sta svoje zastopstvo priglasila Reedovi komunistični stranki. Tako preseljevanje dele-

gatov iz ene konvencije na drugo se je ves čas opazalo.

Pogajanja Reedove konvencije s konvencijo komunistične stranke za združenje niso uspela in tako jim ni kazalo nič drugega, kakor konstituirati stranko ali pa prepustiti vse skupaj razpadu. Izvolili so eksekutivo in tajnika, sprejeli manifest in program, proglasili svojo stranko za edino pravo zastopnico ameriškega delavstva in zaključili zborovanje v četrtek, 4. septembra. Zborovali so štiri dni. Konvencija A. S. P. je trajala sedem dni.

Mnogo več življenja kot na konvenciji Reedove skupine se je opazalo na konvenciji komunistične stranke, ki je pričela zborovati v pondeljek 1. septembra. Precej prostorna dvorana je bila dekorirana s številnimi rdečimi zastavami in trakovi. Električne luči so bile vse, ovite z rdečo tenčico. Po stenah so visele slike Karla Marksa, Gorkega, Lenina, Trockega in drugih znanih revolucionarjev iz socialističnega sveta. Rdeči trakovi so bili razpredeljeni od sredine stropa dol po vseh sedežih. Namen takega dekoriranja je bil napraviti vtisk, da zborujejo tu edino pravi revolucionarni zastopniki edine revolucionarne stranke, ki je pozvana, da reši ameriški proletarijat izpod kapitalistične sužnosti. Pričetek zborovanja konvencije je bil naznanjen ob 9. zjutraj 1. septembra. Delegatov je bilo ob tem času v dvorani le malo, točnejša pa je bila policija, kajti točnost je že njena stara, lepa navada. Pregledali so dekoracije in pronašli, da same rdeče dekoracije ne delajo dobrega vtiska. Raditega so predlagali, da se naj obesijo tudi ameriške zastave, če pa tega nočejo, naj se potrgajo tudi rdeče zastave in trakovi. Slednje so tudi storili in le še tu in tam je ostal znak dražee rdeče barve. Pozneje, ko je konvencija že pričela z zborovanjem, so prinesli na oder dva venca rdečih rož z rdečimi trakovi. Policija pa je bila mnenja, da predstavljajo ti veneci rdeče zastave in je zahtevala, da jih odnesejo iz dvorane. Predsednik konvencije je konstatiral protest proti zahtevi policije in obenem ubogal njen ukaz.

Zborovanje komunistične konvencije je otvoril A. D. Batt iz Detroita. Za začasnega predsednika je bil izvoljen L. C. Fraina, urednik lista *The Revolutionary Age*. Navzočih je bilo 128 delegatov in ne nad dvesto, kakor so poročali nekateri listi. Takoj prvi dan konvencije se je opazilo, da bo v komunistični stranki vladalo vse kaj drugega kakor solidarnost. Večino na konvenciji so imeli delegatje ruske grupe ter drugih tujejezičnih federacij narodov, ki so prej spadali pod carsko Rusijo. Poleg teh je bilo na konvenciji precej Židov, par Fincev in trije delegatje organizacij J. M. S. S., med njimi tudi tajnik Selaković, ki je bil v imeniku delegatov označen kot delegat komunistične organizacije okraja Cook. Druga dva Hrvata sta bila eden iz Indiane in drugi iz Illinoisa. Zastopala sta svoje klube, vsaj tako je bilo poročano konvenciji. J. M. S. S., ki sestoji iz bivše hrvatske sekcije JSZ., ni bila zastopana kot taka, vendar pa izgleda, da se bo pridružila novi komunistični stranki.

Ruski delegatje in njihovi pristaši so imeli na konvenciji absolutno večino; manjšino, ali zmernejše krilo je predstavljala michiganska skupina in njeni pristaši. Med prvimi in drugimi je večkrat padlo precej pikrih besed. Manjšinski delegati so očitali večini diktatorstvo na konvenciji in neka delegatinja iz Californije je šla tako daleč, da jih je imenovala "foreign elements" Ruski sodrugi so proti takim izrazom protestirali, delegatinji iz Californije so pa vzeli poverilnico. Najostrejšo obliko razpora je prinesel predlog delegata I. E. Fergusona, da naj se sprejmejo delegati Reedove konvencije za polnopravne delegate v komunistični konvenciji. Voditelji večine so bili absolutno proti sprejemu vse konvencije komunistične delavske stranke. Izjavljali so, da je tam nekaj delegatov, izmed 75 kakih 15, ki bi jim bili dobrodošli. Če je med njimi volja za pridruženje h tej konvenciji, naj izroče svoje poverilne liste, in sicer posamezno, poverilnemu odboru konvencije komunistične stranke. O vsakem delegatu komunistične delavske stranke pa mora sklepati vsa konvencija komunistične stranke, če ga sprejme ali ne. Ta zaključek pa se je zdel Reedovi stranki preveč poniževalen in tako so pogajanja prestala. Iz Reedove konvencije je končno vseeno pristopilo na komunistično konvencijo sedem delegatov. Delegati manjšine so želeli ojačiti svojo skupino s tem, da bi se vsa delegacija levega krila z Reedom na čelu pridružila tej konvenciji. Proti Reedu pa so naravnost sovražno nastopali ruski delegatje, dasiravno je znano, da je Reed neoficijelen zastopnik sovjetske Rusije v Zedinjenih državah. Napori ameriških in drugih tu rojenih delegatov, dati ti konvenciji ameriški značaj, so se izjalovili in ruska skupina je ostala gospodar situacije do konca zborovanja. Fraina, ki je v začetku nastopal z manjšino, je postajal bolj in bolj nevtralen, najbrže zato, ker se ni hotel zameriti večini; konvencija mu je zaupala in ga izvolila za urednika strankinega glasila. Za gl. tajnika je bil izvoljen C. E. Ruthenberg iz Clevelanda. V eksekutivo stranke je bilo izvoljenih 15 članov, velika večina iz ruske skupine. Noben argument ne more izpodbiti dejstva, da je komunistična stranka inozemcev in kot taka nima bodočnosti. Ne ruska, ne letska, litvinska, ukrajinska, židovska in druge narodnostne skupine ne bodo mogle pridobiti komunistični stranki ameriškega delavstva. Tega dejstva večina delegatov ni hotela vpoštevati, dasiravno je bilo par delegatov, ki so rusko skupino upozarjali na to. Organiziranje ameriškega delavstva more voditi le stranka, ki razume psihologijo ameriškega delavca, ki pozna ameriške razmere z ameriškega vidika. Delegatje večine pa so presojali vso stvar z ruskega vidika in z ruskim merilom.

V program svoje stranke je sprejela konvencija diktaturo proletariata, ki se uvede seveda šele potem, ko se zruši sedanji sistem. Stranka se bo udeleževala tudi volilnih kampanj, katere pa smatra le manjše važnosti, ter jih bo porabila le kot sredstvo za razširjanje revolucionarne propagande. Ako si stranka pribori parlamentarno zastopstvo, ne bodo smeli njeni poslanci staviti reformacijskih predlo-

gov, niti podpirati take predloge. V strankinem programu se ta točka dobesedno glasi: "If the Communist Party secures parliamentary representatives, they shall not introduce or support reform measures." Stranka stoji torej na stališču, da se ne zadovoljuje z malimi pridobitvami, ki bi jih morda mogla doseči od časa do časa, ampak hoče vse naenkrat, ali pa nič. Nadalje določa strankin program, da bo postavljala kandidate le pri mestnih volitvah, v državne legislature ter kongres. Ne bo pa postavljala kandidatov za županska mesta, governerje in predsednika.

Stranka ne prizna nobenih kompromisov, naj si bo pri volitvah in drugih njenih aktivnostih, s strujami, ki niso strogo revolucionarne v smislu, kot je komunistična stranka. Za nerevolucionarne skupine, s katerimi se ne smejo delati kompromisi, našteva strankin program sedanjo socialistično stranko, Labor Party, Non-Partisan League, Peoples Council itd.

Za glavno orodje v svojem boju za strmoglavljenje sedanjega sistema se bo komunistična stranka posluževala masnih stavk, katerim bo skušala dati revolucionaren značaj. Med drugim pravi o štrajških strankin program: "The mass strikes are vital factors in the dynamic process out of which develops the workers' understanding and action for the conquest of power".

Ker bo stranka polagala vso svojo moč v stavke, oziroma v masno akcijo, ji je seveda v prvi vrsti treba dobiti kontrolo nad to maso. Strankin program določa, da morajo člani stranke organizirati odseke v vseh industrijskih obratih, v obstoječih tujih, če je to mogoče, in v rudnikih; naloga teh odborov je vršiti propagando v smislu programa komunistične stranke in pripravljati maso za preobrat. Za svojo nalogo si je stavila stranka revolucionirati že obstoječe unije A. F. of L. Nadalje bo stranka pobijala z vsemi svojimi močmi sedanji strokovni unionizem in propagirala industrijalni unionizem; v svojem programu pravi stranka, da bo industrijalni unionizem odločilni faktor za strmoglavljenje kapitalističnega reda in potem podlaga za novi družabni red.

Ameriško delavsko federacijo imenuje v svojem programu reakcionarno organizacijo in trdnjavo kapitalizma in radi tega sovražnico delavstva. Stranka si nadalje stavlja nalogo organizirati I. W. W., razne radikalne neodvisne unije, ter unije, ki so se, ali se bodo ločile od A. F. of L. in neorganizirano delavstvo, v eno telo na podlagi industrijalnega unionizma za revolucionarno borbo. Stranka bo pričela z revolucionarno propagando tudi med črnici, da jih pridobi za svoje ideje. Na tem mestu naj omenim, da so imeli črnici svojega delegata le na konvenciji ASP.

Program in manifest, katerega je sprejela večina konvencije, so sestavili Max Cohen, N. I. Hourwich, Louis C. Fraina, J. Lovestone, A. Bittelman, A. Stoklitzky in D. Elbaum.

Program in manifest manjšine je konvencija zavrgla popolnoma. Program in manifest manjšine je zastopal na konvenciji delegat Batt iz Detroita. Dejal je, da prekaša manifest in program, ki ga je postavila manjšina, daleč tistega, ki ga je sprejela "ru-

ska diktatura" na konvenciji in poleg tega izjavil, da se mu manjšina ne bo podala brezpogojno. Program manjšine je zagovarjal poldrugo uro in dokazoval, da je dokument, ki je zahteval mnogo študij, mnogo čitanja socialistične literature in je sestavljen ne s koši fraz, ampak z dejstvi, s katerimi se mora v razredni borbi računati. Dejal je, da je program, ki ga je sestavila manjšina, v največjem sorodu z Leninovimi, Trockijevimi in Marksovimi idejami. Kljub temu ga konvencija ni hotela vzeti niti v poštev in je s tem dokazala, da hoče biti bolj boljše, kakor je Lenin in drugi ruski voditelji boljše. Za poročilo manjšine se je izreklo dvaindvajset delegatov in so podali svoje podpise tajništva stranke in s tem izrekli nesoglasje s sklepom večine. Da ne bi kdo dobil vtiska, da je bila ta manjšina konservativna, moram povdariti, da je ravno tako revolucionarna kakor večina; razlika je le v tem, da je bilo med delegati manjšine nekoliko več inteligentnosti, previdnosti in poznanja ameriških razmer, kakor pa med delegati večine.

Konvencija komunistične stranke se je zaključila v nedeljo 7. septembra. Zborovala je sedem dni. Ob sklepu je nagovoril konvencijo novi tajnik komunistične stranke, delegat Ruthenberg. V svojem nagovoru je dejal, da ni konvencija komunistične delavske stranke reprezentirala nobenega članstva; isto velja tudi za konvencijo socialistične stranke. Edina konvencija, ki je res reprezentirala široke mase ameriškega delavstva, je baje Komunistična in danes je komunistična stranka tista, za katero stoji plasti ameriškega proletariata. Končno so zapeli Internacionalo in konvencija je bila razpuščena.

Ameriško delavstvo je danes politično bolj razkopano, kakor kdaj poprej. Ruthenbergovo zagotovilo, da je ameriško delavstvo na strani nove komunistične stranke, je čisto navadna fraza, katero povdarjajo voditelji vseh strank, od republikanske, prohibicionistične, socialistične, pa do stare S. L. P. Tudi Gompers povdarja to frazo ob vsaki priložnosti; fakt pa je, da ni ameriško delavstvo na strani nobene stranke in nobenega Gompersa. Ameriško delavstvo je v politiki indiferentno in sledi sedaj nemu, sedaj drugemu političnemu bosu. Nikdar pa še ni strnilo svojih sil za soc. stranko, niti za kakšno drugo radikalno skupino. Pri vsakih volitvah so agitatorji socialistične stranke povdarjali, da je delavstvo na njihovi strani in so povedali natančno število kongresnikov in senatorjev, ki bodo izvoljeni na socialistični listi. Ruthenberg je pokazal, da bo tudi komunistična stranka korakala to pot. Ako bi hotel govoriti resnico, bi moral povedati, da bo pokazala šele bodočnost, kam se bodo obrnili milijoni ameriških delavcev. Konvencija komunistične stranke je zastopala okoli 40.000 delavcev in izmed teh je ogromna večina inozemcev, ki nikakor ne bodo mogli na podlagi strankinega programa pridobiti ameriško delavstvo v svoje vrste.

Najpveč upanja na uspeh ima še vsekakor stara A. S. P., ako bo njena nova eksekutiva sposobna vršiti teško nalogo, ki jo narekuje sedanji čas in razmere. Fakt pri vsem tem ostane ta, da bo v bo-

doče silno velike energije potrošene za medsebojne boje med socialističnimi strankami samimi, kar seveda ne bo v škodo kapitalizmu. Toda ameriško delavstvo mora iti tudi skozi to periodo političnega razvoja. Morda privede ravno ta boj ameriško delavstvo do večje politične zrelosti, katere mu sedaj tako zelo primanjkuje.

Kljub razkosnosti radikalnih frakcij pa postaja razredni boj v Združenih državah vedno ostrejši. Nezadovoljnost delavskega razreda se v Združenih državah se danes največ izraža v štrajkih za povišanje plač, toda ta nezadovoljnost ima globokejšo korenino. Zadnje vojna ima tudi za ameriško delavstvo svoje posledice in je revolucionirala njegovo duševno razpoloženje. Predno pa bo to delavstvo socialistično, bo treba mnogo dela, pouka in organiziranja; to delo se ne bo dalo opraviti z radikalnim programom komunistične stranke. Program ostane na mrtvem papirju, delo pa morajo izvrševati živi, sposobni ljudje, če se hoče doseči popoljen rezultat. Komunistični stranki pa manjka takih ljudi in danes še ne izgleda, da jih bo mogla pridobiti tudi v bodočnosti.

To je površno poročilo v prvi vrsti o konvenciji komunistične stranke. Iz njega lahko dobe slovenski sodrugji nekoliko vpogleda, v kakšnem stadiju se nahaja socialistično gibanje po završenih konvencijah. Tisti, ki radi obupujejo, naj se nikar ne strahajo, če ni situacija boljša, kakor je. Socialistično gibanje se bo v Ameriki sedaj šele pričelo in radi tega mora iti skozi stadij porođnih bolečin. Kar je zdravega, bo živel; kar je slabega, bo poginilo, ali pa životarilo.

Boj, ki se je vršil na konvencijah, bo sedaj z vso silo zanešen v socialistične organizacije, kajti delegatje niso v vseh slučajih zastopali volje članstva. Mnogi, ki so bili poslani na konvencijo A. S. P., so prišli kot delegatje na konvencijo komunistične stranke, ali pa so se pridružili konvenciji levega krila, ki je zborovalo pod imenom komunistične delavske stranke. Sedaj, ko so se vrnili domov, bodo morali pred članstvom zagovarjati svoje postopanje. Tako bo ta boj sedaj še bolj poostren in bo v notranjosti organizacij trajal toliko časa, dokler se nasprotujoči elementi ne razpodele tudi v ožjih krogih lokalnih organizacij.

Mi nimamo vzroka drveti čez drn in strn za nobeno teh strank. Počakajmo nekaj tednov ali mesecev, kako se bodo elementi konstituirali in kake tendence bodo prevladovali v nasprotujočih si strankah. Potem, ko bomo sigurni, da ne bomo prišli v nov kaos v stranki sami, bomo šele resno mislili na aktivno sodelovanje s stranko, ki bo najbližja mišljenju večine naših sodrugov.

Zc.

Iz Kodanja poročajo, da se je čez trideset nemških milijonarjev, ki so obogateli tekom vojne, nasešlo v onem delu Šlezvig-Holsteina, ki pripade brez dvoma Danski . . . Kapitalističen patriotizem ima svojo posebno barvo . . . Pa to ni pravzaprav nič novega.

Mednarodni socialistični kongres v Luzernu.

Mednarodna socijalistična konferenca v Lucernu je bila otvorjena 1. avgusta in je trajala deset dni. Konferenca je obravnavala predvsem mednarodno politično situacijo z ozirom na obnovitev Internacionale. Priglašeni so bili med drugimi delegati: Velike Britanije, Francije, Holandske, Danske, Ukrajine, Čehoslovaške, Poljske, Jugoslavije, Gruzinske, Rusije, Nemške Avstrije, Nemčije, Palestine, Armenije, Bulgarske, Italije, Luxemburške, Litve, Letske (Latvije), Švedske, Norveške, Portugalske in Danske. Mnogim delegatom so delale vlade, posebnou švicarska, sitnosti.

Druga plenarna seja se je vršila 6. avgusta. Predsednik sodrug Huysmans je prebral pozdrav amsterdamske mednar. stokovne konference. Poljska socijalna demokracija je naznanila svoja delegata sodruga Moraczewskega in Liebermanna. Ruski sodrug Rubanovič je poslal pozdrav.

K prvi točki dnevnega reda (Obnovitev Internacionale) je poročal s. Vliegen. Soglašala s sklepom komisije in izjavlja, da je prememba pravil le belonično vprašanje; načelno vprašanje se pa prepusti splošnemu kongresu Internacionale, ki se bo vršil v februarju prihodnjega leta. Dalje predlaga v imenu komisije mednarodno združenje in akcijo delavstva za politično in gospodarsko organizacijo mestnega in okoličanskega proletarijata v svrhu odstranitve razrednih nasprotij ter zagotovitev popolne osvoboditve ljudstva potom dobitve politične moči in socijalizacije produktivnih in gospodarskih sredstev, t. j. potom pretvoritve kapitalistične človeške družbe v socijalistično. Komisija je sklenila, da se vrši splošen socijalističen kongres dne 2. februarja 1920 v Ženevi, ter da bodo nanj povabljeni vse narodnostne sekcije. Vršil se bo na podlagi provizoričnih pravil sprejetih v Lucernu, in sicer z naslednjim dnevnim redom:

1. Delavstvo in socijalistično gibanje; pravila Internacionale.
2. Vprašanje odgovornosti za vojsko.
3. Splošna mednarodna politika (mirovna vprašanja, demokracija in diktatura, socijalizacija, delavska zakonodaja.)
4. Organizacija tiska.
5. Organizacija socialističnih parlamentarnih zastopnikov in delavskih parlamentarnih skupin.

K drugi točki je izjavil belgijski delegat, da so belgijski socijalisti pripravljene obravnati vprašanje odgovornosti v duhu sprave.

Komisija za obnovitev Internacionale je določila razmerje glasov za socijalističen kongres v Ženevi naslednje: Južni Afriki jih pripade 6, Angliji 30, Argentiniji 12, Armeniji 4, Avstraliji 15, Avstriji, nemški 15, Boliviji 2, Bulgariji 6, Čehoslovaški 15, Čilu 2, Danski 10, Estonski 2, Finski 8, Franciji 30, Grški 3, Gruzinski 4, Irski 2, Italiji 24, Jugoslaviji 8, Kanadi 4, Letski 2, Litvi 4, Luxemburški 1,

Nemčiji 30, Nizozemski 10, Norveški 8, Ogrski 10, Palestini 11, Peru 2, Poljski 10, Portugalski 2, Rumunski 2, Rusiji 30, Španski 6, Švedski 15, Švici 10, Ukrajini 15 in Združenim državam 30.

Izvoljen je bil tiskovni odbor za ustanovitev osrednjega socijalističnega tiskovnega urada in poročevalske službe. Komisija je nadalje sklenila, da naj se izdajo od 1. septembra počenši v vsaki deželi perijodična poročila, ki naj informirajo o stranki ostale dežele. Vprašanje ustanovitve telegrafnega urada je bilo prepuščeno komisiji, sestavljeni iz žurnalistov in glavnih urednikov delavskih listov.

Pozneje se je nadaljevalo z razpravami o pravih in obnovitvi Internacionale. **Crispien** (neodvisen socijalist iz Berlina) predlaga več dopolnil k osnovi pravil. Želi, da bi se kongres javno priznal k revolucionarnemu razrednemu boju, ter da bi revolucionarna Internacionala priznala sovjetski sistem. **Mistral** (Francija) je podal enako celo vrsto dodatkov k pravilom. Pravi, da imajo pravila premalo revolucioarno razrednega duha v sebi. **Molkenbuhr** (Nemčija) pravi, da se ne gre za pravila, ampak za enotnost Internacionale. **De Broquere** (Belgija) izjavlja, da stoje Belgiji na podlagi demokracije, in nikdar na podlagi diktature proletarijata in boljševizma. **Frossard** (Francija) je izjavil nasproti de Broqueru, da bi se moralo odločiti pri volitvah med Leninom in Noskejem za Lenina. Pri glasovanju je bil odobren dodaten Mistralov predlog, ki določa za cilj Internacionale, da naj nadomesti kapitalističen družaben sestav s socijalističnim, torej s kolektivističnim, ali tudi komunističnim.

Dalje se je pritoževal **Wels** (Nemčija), da ententa zabranjuje ruskim vojnim ujetnikom, da bi se vrnil domov. V daljši diskuziji, katere so se udeležili delegati skoro vseh prisotnih narodov, sta izjavila francoska delegata **Renaudel in Longuet**, da napravijo francoski socijalisti v tem oziru vse, kar je v njihovih močeh. Izvoljen je bil pododsek, ki naj poda izčrpno poročilo o položaju vojnih ujetnikov v različnih deželah. Na to je bila otvorjena diskuzija o angleškem poročilu govora holandskega delegata **Troelstre**. Debate so se udeležili **Vandervelde** (Belgija), **Wels** (Nemčija), **Axelrod**, Rusija, **Macdonald**, Anglija in **Renaudel**, Francija.

Zanimiva je brzojavka, ki jo je poslal češki delegat sodrug Antonin Němec uredništvu "Prava Lidu" dne 5. t. m. o zborovih udeležencih. Glasi se m. dr.:

"Zbora se udeležuje le 75 delegatov. Cela vrsta delegatov se ni mogla konference vsled raznih zaprek udeležiti. Avstrijski Nemci Seitz, Ellenbogen in Adler so se radi nesporazumljenja zakasnil, pridejo jutri. Rumunski delegatje niso mogli dospeti radi potnih listov. Italijanski sodrugi ne pridejo, ker so se pridružili tretji Internacionali. Dospeli so le italijanski reformisti. Hrvatje niso prišli, poročajo, da nimajo finančnih sredstev za delegacijo. Slov. delegat sodrug Golouh se je moral vrniti. Švicarska vlada je ustavila njega in druge bolgarske in nem-

ške delegate na meji. Hrvatska stranka je v razpadu, toda drugi Internacionali ostane zvesta. Švicarski delegati se ne udeležijo zbora, ker se je pridružila večina organizacij tretji Internacionali. Švicarski Gruetlijanci so se sicer priglasili, toda niso bili sprejeti, da se ne bi z njihovim sprejetjem poostriili razpori v švicarski stranki. Socijalisti ententnih držav poročajo, da so hoteli poslati v Rusijo študijsko komisijo, toda vlade jim niso dale potnih listov. Švedi poročajo, da sami pošljejo na Rusko komisijo. Belgijski socijalni demokratje so poslali v Nemčijo komisijo, ki ima nalogo, da preišče razmere."

KAKO NARAŠČA PREBIVALSTVO ZEDINJENIH DRŽAV.

Ravnokar izdani poštni cenzus o prebivalstvu Zedinjenih držav pokazuje, da se prebivalstvo v industrijalnih centrih Zedinjenih držav množi zelo naglo.

Mesto Chicago je naraslo od zadnjega ljudskega štetja leta 1910, do danes za 874,113 prebivaleev. Takrat je štel mesto Chicago 2,185,283, danes pa 3,059,396 prebivaleev. V dveh letih je njeno prebivalstvo poskočilo za 40 odstotkov. Od teh je 2,994,680 belih, 61,744 črnih in 2927 drugih plemen. Moških je 1,093,705, ženskega spola pa 1,483,327.

Druga večja mesta v Zedinjenih državah so narasla v teku desetih let kakor sledi:

	leto 1910.	leto 1919.
New York	4,766,883	6,244,616
Chicago	2,185,282	3,059,396
Philadelphia	1,549,008	1,936,260
Cleveland	560,663	936,300
Detroit	465,766	936,300
Boston	670,585	830,625
St. Louis	687,029	824,435
Baltimore	558,485	726,030
Pittsburgh	533,905	667,381
Los Angeles	319,198	574,556
San Francisco	416,912	555,882
Buffalo	423,715	516,932
Milwaukee	373,857	504,707
Cincinnati	363,591	472,668
New Orleans	339,075	440,797
Washington	331,068	430,390
Minneapolis	301,408	421,971
Newark, N. J.	347,469	416,963
Seattle	237,194	395,323
Rochester	218,149	349,038

Sorazmeren naraščaj stanovnikov je opažati tudi v drugih manjših mestih. Z naraščajočimi industrijalnimi centri narašča naravno tudi bogastvo dežele. Po zadnji statistiki štejejo Združene države nad 110 milijonov prebivaleev, njeno bogastvo pa znaša nad 250 milijard. Na podlagi tega bogastva pade na vsakega poedinea v Zedinjenih državah \$2,755. Na vsak oženjen par brez otrok pripada \$5,510.00. Koliko parov brez otrok, ima ta delež?

UTRINKI.

Po padcu habsburške dinastije se je na Dunaju, kakor je znano, konstituirala nova revolucionarna vlada, v kateri je dobil sodrug dr. Otto Bauer državno tajništvo za zunanje zadeve. Bauer je danes brez dvoma najbistrejša glava med avstrijskimi socialisti in spada med najboljše talente v socialističnem gibanju sploh, zlasti odkar so viharji zadnjih let tudi v socialističnih vrstah pobrali toliko žrtev. Da je liberalnim in krščansko socialnim dunajskim gospodom pravi trn v peti, si je lahko misliti, in le naravno je, da ga po svojih listih napadajo, kolikor le morejo. Majhen ali temeljit obračun je z njimi napravil pred kratkim, ko je v 3. dunajskem okraju poročal pred svojimi volilci o svojem delovanju. Njegov govor ob tej priliki je bil sijajen in zlasti nekatere točke so bile tako briljantne, da zaslužijo tudi širšo pozornost.

Po poročilu v dunajski "Arbeiter Zeitung" je med drugim govoril o svojem stremljenju po združitvi ostankov Avstrije z Nemčijo in je dejal:

"Ko sem prišel v urad za zunanje zadeve, je bil moj prvi cilj, da uravnam poč za spojitve nemške Avstrije z Nemčijo. Ali to ni bil moj cilj šele od oktobrskih dni. Že leta 1907 sem napisal knjigo o naravnem vprašanju, v kateri sem razložil, da ne bo na noben način mogoče ohraniti nenaravnega organizma, kakršnega je predstavljala avstro-ogrska monarhija, čim pride doba socialne revolucije, da se razpade država, ki se je vzdrževala edino z močjo dinastije in bajonetov, in da si napravijo Čehi, Poljaki, Ukrajinci in Jugoslovani svoje lastne države. Že takrat sem dejal, da ne bo za Nemce v Avstriji tedaj nobene druge poti, kakor da se združijo z Nemčijo."

Bauer se je zmenil tudi o svojem razmerju napram boljševizmu, ki je bil predmet neštetihi časniškarskih polemik, in je dejal:

"Veste, da nisem boljševik, toda moji razlogi so vse drugačni, kakor Funderjevi, Benediktovi in Karpelesovi (to so lastniki raznih znanih dunajskih meščanskih listov). Po mojem mnenju pomeni sicer boljševiška metoda v sedanjih političnih in gospodarskih razmerah v Evropi prehodno zmago proletariata, toda bojim se, da bo tej zmagi sledil usodepoln poraz. Funder, Benedikt in Karpeles so nasprotniki boljševizma, ker se boje te prehodne zmage, jaz pa zato, ker bi rad prihranil proletariatu poraz. Nisem pristaš boljševiške metode in jo smatram za neporabno v tej deželi in v sedanji dobi. Nasprotno pa me ni nikdar zaslepljevala zavist vpričo velikega svetovnega procesa socialne revolucije, ki se odigrava na vzhodu. Z velikim ganotjem sem te dni čital pismo, ki ga je objavil v pariškem "Populair" Romain Rolland. To je eden izmed največjih ljudi, ne le pisatelj, ampak tudi eden izmed maloštevilnih, ki so tekom vojne predstavljali resnično ljudsko vest, ki so se vedno znali dvigati nad krvavo klanje in so vedno hrabro klicali svetu, da so Francozi in

Nemci bratje in da more velikost Evrope počivati le na njihovem prijateljstvu. Romain Rolland gotovo ni boljševik in nima nič skupnega z boljševiškimi metodami. Jaz sem prav tako malo boljševik kakor on, toda kadar izrekam svojo sodbo o boljševizmu, se čutim vse bliže Rollandu, kakor Karpelesu. Moji politični prijatelji Longuet na Francoskem, MacDonald v Angliji in Turatti v Italiji tudi niso boljševiki, dasi stoje na čelu velikega gibanja, ki se bojuje proti temu, da bi tuje orožje ubijalo boljševike. Četudi se postavljajo kritično proti boljševizmu, stoji vendar na stališču, da je stvar Rusov in Madjarov, da si sami napravijo red, če so v zmoti, da pa nimajo tuji narodi pravice, da bi jih siloma zatirali. Ne verjamem, da bi mogla vlada, v kateri imajo socialni demokrati vpliv, drugače ravnati . . ."

Italija je imela pred kratkim nekoliko revolucije, katero je, kakor je znano, pred vsem izzvalo nesramno oderuštvo. Gibanje se ni zaključilo tako, kakor so nekateri pričakovali, ko so šteli Italijo že med sovjetske republike. Delavstvo je doseglo toliko, kolikor je moglo doseči s svojo močjo. Kdor pa misli, da je bil to malo, ker ni bilo "vse", je v veliki zmoti. Rezultati resnega gibanja se ne opažajo v vsakem slučaju takoj, toda v Italiji se že opažajo. Časopisi javljajo o italijanskem kralju, da odstopa narodu nekatera svoja zemljišča; zbornica sprejema zakon o ženski volilni pravici i. t. d. Ne gospoda kralja, ne nazadnjaških poslancev ni nenadoma navdahnil sveti duh, ampak spoznanje prihaja, da je bolje pravočasno dati, kar si bo sicer ljudstvo prej ali slej vzelo; in to spoznanje je pospešila tista revolucija, o kateri so govorili, da je bila brezuspešna . . . "Vse ali nič" ni vedno najboljša metoda; nekaj je včasih mnogo vredno, nele ker je nekaj, ampak še bolj zato, ker prinaša nekaj še več, če je le tisti, ki je sprejel nekaj, dovolj odločen in sposoben.

Predsednik Wilson je na potovanju in dela propagando za mirovno pogodbo in za pariške določbe o ligi narodov. Govoril je že v nekaterih mestih in je nastopal ostro proti nasprotnikom teh pogodb, zahtevajoč, da se sprejmejo brez vsakega dodatka in brez izpremembe. Skoraj da je presenetil s svojo bojevitostjo in agresivnostjo, ki dela v resnici vtisk; drugo vprašanje je seveda, kako da prenaša kritiko. Predsednik je primerjal nasprotnike pariškega dela z marsikom, ne more se pa reči, da je bil v tem oziru vedno dosleden. Če pravi na enem mestu, da so enaki boljševikom, na drugem jih pa primerja z Nemci, je v tem precej debelo protislovje. Videti je torej, da se v agitaciji tudi veliki duhovi lahko zalete. Kar se same stvari tiče, pa razumemo, da brani predsednik delo, pri katerem je samo sodeloval, vendar pa ne bi smel pozabiti, da to še ni dokaz, da je to delo najboljše in da je sploh brez napak. V Parizu so bili in so deloma še zbrani veliki gospodje, ali da so to baš največji duhovi vsega sveta, ne bo nihče mogel trditi. Rimski papež je samega sebe razglasil za nezmotljivega, ali ves pametni svet se je smejal temu poizkusu, da bi človek napravil božanstvo iz samega

sebe, in "božji namestnik" ni najbrže niti sam verjel v svojo dogmo. Zakaj naj bi sedaj ves svet verjel, da je na pariški konferenci sama nezmotljivost? In če ni, zakaj naj bi svet meni nič tebi nič sprejel, kar se je tam sestavilo, ne da bi poizkusil zboljšati, kar se da zboljšati?

Kar se tiče mirovne pogodbe z Nemčijo — kajti le ta je doslej prišla v senat — so mislili tudi drugi ljudje, katerim se ne more očitati nobeno progermanstvo, da bi bila v marsikaterem oziru lahko boljša in da se marsikatera določba v njoj ne more smatrati za pravično. Če je tako mnenje razširjeno v resnih in poštenih krogih, bi moralo že to zadostovati, da se natančno pogleda, kako izgleda vsa stvar. O drugih pogodbah, ki so z njo v zvezi, se naravnost lahko reče, da niso pravične; to velja na primer za šantunško določbo brez dvoma. In kar je doslej znano o raznih pogodbah, ki še niso pred ameriškim senatom, se kaže toliko nezadovoljnosti, da bi bilo vsaj zelo ne- previdenno dati jim kar v naglici blagoslov.

V fiskalnem letu, ki se je končalo s 30. junijem, je prišlo v Zedinjene Države 141,132 priseljencev, kar je približno za 30 odstotkov več kakor prejšnje leto. Po tem sklepa glavni naseljeniški komisar Caminetti, da nastane velik naval priseljevanja in da bo treba razširiti naseljeniško službo. Toda njegovo lastno poročilo pravzaprav ne potrjuje tega. Zadnji mesec fiskalnega leta, to je junija, je prišlo sem le 17,987 naseljencev, odšlo pa je 25,375 oseb iz dežele. Doslej dodajata Canada in Mehiko več kot polovico vseh priseljencev. Zadnje leto jih je bilo iz teh dveh dežel 62 odstotkov. Največ odhaja iz deleže Italijanov. Tekom leta jih je prišlo — všteti začasne goste — 8,899, odšlo jih je pa 42,491. V enem samem tednu začetkom junija so trije parniki, Amerika, Caserta in Giuseppe Verdi odpeljali 4,500 Italijanov v Neapolj, tekom meseca junija se jih je pa odpeljalo 10,174. V New Yorku jih pa baje čaka že 100,000 na odhod.

Iz govorov predsednika Wilsona, ki jih je doslej imel na svojem agitacijskem potovanju, je razvidno, da trdno veruje v ligo narodov, zlasti v to, da bo ta liga garancija zoper nove vojne. Taka vera je spoštovanja vredna, ali v realni politiki se ne pride daleč z njo. Če bi bila liga res to, za kar bi jo človek smatral, poslušajoč predsednika, tedaj bi se bilo lahko ogrevati zanjo. Žal da izgleda stvar povsem drugače, ako pogleda človek s svojimi lastnimi očmi nanjo. Včasih se zdi, kakor da vidi predsednik še vedno tisto ligo, ki jo je bil šel zagovarjat v Pariz. Ali tam so iz nje naredili vse kaj drugega, tako da je ostala skoraj karikatura tega, kar naj bi bila liga narodov v resnici.

Čudno je, da ne vidi predsednik dejstva, da so najresnejši nasprotniki v Parizu skrpanega statuta lige baš tisti, ki so najbolj gorečno želeli, da se res ustanovi liga narodov. Te ljudi bi Mr. Wilson — vsaj v tej zadevi — lahko smatral za svoje zaveznike, ki bi mu radi pomagali, da postane iz lige narodov res to, kar bi moralo postati; in to je le mogo-

če, ako se sedanji tekst zavrže ali pa vsaj temeljito revidira.

Predsednik želi, da ne bi bilo v bodočnosti več vojn. Ta želja je vsega odobravanja vredna. Ali to, kar se nam sedaj podaja kot liga narodov, ni instrument za preprečenje novih vojn, in tudi predsedniku bi se moralo kaj takega zazdeti, če bi poslušal, kar govore vojaški gospodje o bodočnosti. Kakšni so motivi raznih senatorjev, je druga stvar. Toda če je predsedniku resnično ležeče na tem, da ne bo več vojn, bi moral sedaj, ko je vsaj prostorno oddaljen od vpliva gospoda Clemenceauja in ostalih reakcionarjev, vzeti vse pogodbo v roke in jih dobro pregledati z lastnimi očmi, pa vprašati, ali je v njih res to, kar je on hotel, kar je naglašal, za kar se je Amerika bojevala. In spoznal bi, da ni in da mora baš on sam pred vsemi drugimi zahtevati temeljito revizijo vsega pariškega dela.

Kongresni odbor za vojne izdatke ima v Parizu pododbor, pred katerim je pred kratkim izpovedoval Herbert Hoover, ki je izrazil mnenje, da mora Amerika dati Evropi \$3,000,000,000 do \$4,000,000,000 kredita na eno ali dve leti, da more ameriški izvoz dobiti trg in da se prepreči popoln polom Evrope. Kredit naj bi se dovolil evropskim trgovcem, za kar naj bi garantirale njih vlade, za izplačilo ameriškim trgovcem naj bi pa garantirala ameriška vlada.

Dne 30. avgusta je umrl Louis Botha, ministrski predsednik Južnoafriških zedinjenih držav. Bolj kot zaradi tega urada je bil Botha pač znan iz dobe burške vojne, v kateri je bil vrhovni poveljnik Burov. Po sklenjenem miru se je Botha pobotal in je na vabilo angleške vlade sestavil kabinet, s katerim je južna Afrika dobila avtonomijo. V svetovni vojni je bil Botha zopet na bojišču in je prisilil nemško kolonialno armado v jugozapadni Afriki na kapitulacijo. Rojen je bil Botha leta 1863 v Greytownu v Natalu.

V francoskem parlamentu je Paul Mistral, član socialistične manjšine, izjavil, da bo njegova skupina, ki šteje 35 članov, glasovala proti mirovni pogodbi z Nemčijo, kakor je bila sklenjena na mirovni konferenci.

V Columbusu, O., je predsednik Wilson med drugim dejal, da bi rajši imel vsakega na svoji strani, kakor da bi bil do ušes oborožen. To je lepa beseda in marsikdo bi jo z veseljem podpisal. Toda predsednik je bil v Parizu, in dovolili bi si vprašanje: Ali je tam imel vsakega na svoji strani? . . . Bil je takorekoč med prijatelji; a če nas ne moti spomin, so mu ti prijatelji delali precej sitnosti in včasih je moral tako nastopiti, da je ves svet lahko spoznal, da so nasprotja na konferenci. Imeti vsakega na svoji strani ni nikdar mogoče. Najbliže pridejo k temu cilju že tisti, ki so pripravljene v praksi slediti Tolstojevi teoriji, da se ni treba upirati zlemu. Ampak zdi se, da je na svetu prav malo tistih, ki bi bili v resnici pripravljeni sprejeti vse, kar pride, brez odpora in brez poizku-

sa obrambe. Tako tudi predsednik Wilson ne bo doživel, da bi imel vse na svoji strani, in če je mislil, da doseže to z ligo narodov, tedaj je gradil vse skupaj na peščena tla.

V kongresu je poslanec Mason iz Illinoisa zahteval odpoklic ameriškega vojaštva iz Sibirije in kongres je tej akciji priznal nujnost. Mason je dolžil predsednika, da si je "prilastil neomejeno pravico za pošiljanje ameriškega vojaštva v Sibirijo" in je dejal, da so ameriški vojaki tam brez vsake pravice, ker je predsednik enostavno prekoračil svoje konstitucionalne pravice. . . . "Kongres ima pravico ukreniti povratek vojske," je dejal kongresnik iz Chicage; "ne bojte se, za božjo voljo poslužiti se pravice zakonodajne, če si prisvaja uradnik vaše pravice. Kri ameriških fantov kriči k vam. Nimate pravice držati jih tam in jih puščati umirati, le zaradi muh predsednika, ki se smatra za kralja Zed. Držav, ne pa za predsednika. Vojni oddelek dela iz naših fantov stražarje ob Reni, policiste v Šleziji in oprode v Sibiriji. . . . Japonci so poslali tja 60,000 ali 70,000 mož z osvojevalnimi nameni in oni so tisti, ki so nas pripravili do tega umazanega dela. . . ."

Indiferentne delavce je treba pridobiti za skupno delo delavske osvoboditve, in za to je treba najti pravo pot.

Iz Londona poročajo, da zapušča angleško vojaštvo Arhangelsk.

V Bostonu so policisti ustanovili svojo unijo. Vseučilišni profesor Halt se je ponudil za prostovoljnega policista, če bi unija razglasila stavko!

Vrednost nemške marke je v Švici padla na 25 centimov, kar je toliko kolikor 5 centov. Ali Nemčija ni edina, ki ima take težave z valuto.

Japonski vojni minister je izjavil, da Japonsko nikakor ne misli na odpoklic svojega vojaštva iz Sibirije, ampak da bodo "ondotne razmere morde zahtevale, da se pošljejo še pojačanja tja" . . . Ali verjame ameriška vlada še vedno, da ima Japonsko same nesebične namene v Sibiriji?

V senatu je senator McCormick iz Chicage predložil resolucijo, da se ne smejo nobeni ameriški vojaki pošiljati čez morje "brez izrecne avtoritete od strani kongresa" in da naj se ameriško vojaštvo, kar ga je sedaj v Evropi in v Sibiriji, pokliče čim hitreje domov. — Resolucija je bila takoj odkazana senatnemu odboru za zunanje zadeve.

Iz Zagreba poročajo, da so se Albanci uprli proti Italijanom in pobili v Catastru posadko, ki je štela 300 mož. Drugo italijansko vojaštvo da se umika. . . . Italijani utegnejo imeti še več neprijetnih izkušenj na Balkanu, ali prijeti morajo le sami sebe za nos, ker nimajo česa iskati v tujih deželah.

KAKO SE JE ČLOVEK NAUČIL GOVORITI?

Govorica in besede, ki jih rabimo, so bile porojene vsled želje ljudi, da drug z drugim govore. Predno so bile besede znane in se jih človek mogel posluževati, se ljudje drug drugemu govorili z znamenji, gestami in drugimi telesnimi kretnjami in gibljaji. Še danes je v navadi, da si ljudje, ki ne znajo govoriti en jezik, pomagajo z različnimi znamenji in gestami, in to s povprečno dobrim uspehom.

Potreba za številnimi znamenji in gestami za izražanje vedno naraščajočega števila predmetov in misli, je vodila do upeljave glasov in kombiniranje glasov, ki so bili v zvezi in so spremljali gotove znake in geste. Na ta način je človek končno razvil zelo obsežno možnost izražanja. Znak za znakom, gesta za gesto in glas za glasom, so stopnjema omo gočili, da se je razvil jezik. Človek, ki je poskušal nekaj povedati drugemu potom znaka ali geste, je storil to z namenom, da bo bolj razumljivo, s spremljevanjem glasov, ki jih je po potrebi kombiniral ali zlagal. Konečno je drugi razumel, kaj je hotel prvi, in ta je povedal to drugemu, poslušujoč se istih znakov, gest in glasov. Pozneje se je ta navada tako razvila, da je človek izražal kakršno si bodi misel, dejanje ali ime ene reči in vsi ljudje v nasebini so se posluževali za isto izražanje iste kombinacije glasov, znakov in gest. Končno so se geste in znaki opustili, in iznašlo se je, da se ljudje razumejo medseboj samo potom kombiniranih glasov. To je bila beseda. Vse druge besede so bile skovane na isti način, vsaka zase, dokler ni bilo dovolj besed za izražanje navadnih predmetov in iz kombinacij besed se je porodil jezik. Otroci so se naučili potem jezika od starišev.

LISTU V PODORO.

Slov. soc. klub št. 2, JSZ., Glencoe, O.	\$ 2.00
Slov. soc. klub št. 123, JSZ., Barberton, O.	4.00
Frank Bregar, Barton, O.	1.00
Joseph Knaus, Limestone, Mich.	.50
Onton Kodrich, Irwin, Pa.	.50
Primož Tomažič, Buhl, Minn.	.35
Nabiralna pola Jos. F. Durna, Collinwood, O.: Anton Ogrin, 25c; August Stokel, 25c; Frank Proust, \$1.00; Louis Lenard, 25c; Frank H. Komidar, 30c; J. F. Durn, \$2.00;	
skupaj	4.05
Bartol Yerant, Aliquippa, Pa.	.41
Leo Poljšek, Cleveland, O.	3.00
Izkaz nabiralne pole iz Herminie, Pa. Svoto poslal A. Zornik: Klub 69, JSZ. v Herminie, Pa. \$10.00; Anton Zornik, \$10.00; Ant. Brenk, 50c; Jos. Robič, 35c; Jos. Fleis, 30c; Henrik Vulch, 50c; John Kaus, \$1.00; Andrej Bertl, \$1.00; Maria Zornik, 25c; skupaj	23.90
Skupaj v tem izkazu	39.71
Zadnji izkaz	580.27
Skupaj	\$619.98

ADVERTISEMENT

MLADINSKI ODDELEK.

Slov. delavska

podporna zveza

Ustanovljena dne 26.
avgusta 1908.Inkorporirana 22. aprila
1909 v državi Penn.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 6120 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.

Glavni tajnik: BLAS NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.

1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa.

2. Pom. taj. ANDREJ VIDRICH, R. F. D. box 4, Johnstown, Pa.

Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Pom. Blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27, Bridgeport, O.

NADZOBNI ODBOR:

Predsednik nadzor. odbora: JOSIP PETERNEL, Box 95, Willock, Pa.

1. nadzornik: NIKOLAJ POVŠE, 1128 Fabyan St., City View, N. S. Pittsburgh, Pa.

2. nadzornik: IVAN GROŠELJ, 885 137th St., Cleveland, O.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 72, East Mineral, Kans.

1. porotnik: FRANČ TEROPČIČ, R. 1, Banonza, Ark.

2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 S. 14th St., Springfield, Ill.

VEHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO: PROLETAREC.

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki, so uljudno prošeni pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Poštних, Ekspresnih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslavljajo: Blaž Novak, Title Trust and Guaratee Co. in tako naslovljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kakše pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

IZ GLAVNEGA URADA S. D. P. Z. JOHNSTOWN, PA.

Sklepom seje gl. odbora z dne 14. julija t. l. je naloga gl. tajnika izposlovati od sobrata Jožef Peternel-a vzroke za odstop kot predsednik nadzornega odbora in na to objaviti vzroke v glasilu.

Tem potom naznanjam članstvu, da se do sedaj sobrat Jožef Peternel še ni odzval sklepu gl. odbora, vsled česar ne morem objaviti vzrokov njegovega odstopa.

Ob enem sem pisal tudi sobratu Nikolaj Povšetju za določne vzroke njegovega odstopa kot nadzornika.

Sobrat Povše je odgovoril, da je vložil resignacijo vsled napadanja na poslovanje gl. odborikov v času afere z bivšim glasilom. Omenja, da njegov želodec ni mogel prenesti "tistega natoleevanja v Glas Narodu proti glavnim odborikom."

To je torej vse kar zamorem do sedaj dati članstvu v pojasnilo glede odstopa omenjenih glavnih nadzornikov.

Blas. Novak, gl. tajnik.

Na zahtevo zavarovalnih komisarjev nekaterih držav v katerih je zveza uročila prošnje za poslovnice je organizacija prisiljena spremeniti mladinski oddelek v toliko, da bo odgovarjal državnim zakonom.

Glavni odbor je valed tega na seji z dne 15. julija t. l. sklenil mladinski oddelek preurediti da bo odgovarjal tozadevnim zakonom.

Ker pa ni imel glavni odbor ob času seje na razpolago zadostnih podrobnosti o tej preureditvi, je začevo o podrobnostih prepustil gl. tajniku oziroma glavnemu uradu.

S pomočjo nasvetov zvezinega aktuarja se je v gl. uradu izdelala nova lestvica, ter v smislu iste in v smislu zahtev državnih zakonov sestavila nova pravila, kar stopi v veljavo z dne 1. oktobra 1919.

Lestvica je sestavljena na način, da bo zamogla ostati mesečnina po 10c za vse starosti kot do sedaj. Smrtnine e bodo pa izplačevale različno po starosti ob času smrti in sicer: za otrokom, ki umrje pred izpolnjenjem dveh let starosti se bo izplačalo \$35 smrtnine, za otrokom kateri umrje po izpolnjenju dveh let starosti \$40, po izpolnjenju treh let starosti \$48, po izpolnjenju 4 let starosti \$58, po izpolnjenju 5 let starosti \$100, po izpolnjenju 6 let do 8. leta starosti \$125, po izpolnjenju 8 let do 10 let starosti \$150, po izpolnjenju 10 let do 12 leta starosti \$175 in ako umrje po izpolnjenju 12 let starosti, se bo izplačalo \$200 smrtnine.

Kakor razvidno iz lestvice izplačevanja smrtim mladinskega oddelka, je preuredba pravična in nudi boljše ugodnosti kot po starih določbah, posebno za mladino kateri so pri organizaciji več let.

Priobčanje pravil v celoti opuščano, ker bi bilo preobširno. Vsi društveni tajniki bodo v kratkem dobili par pravil mladinskega oddelka v obliki okrožnic kar naj se upošteva do časa, ko bodo v obliki zvezka dotiskana.

Na tem mestu naj opozarjam le na posebno važno spremembo pravil, katera določa zdravniško preiskavo otroka predno zamore biti sprejet; kar pomenja da se bo mogli vsi otroci (kateri bodo pristopili po 1. oktobru t. l.) povreči zdravniški preiskavi.

Plačilne knjižice, ki so sedaj v rabi, bodo v bodoče ostale v rabi le kot plačilne knjižnice; certifikati in pravila, ki so sedaj vključeni v plačilnih knjižicah, bodo po preuredbi mladinskega oddelka razveljavljeni in nadomeščen iz novimi, katere se bo izdalo v smislu novih pravil.

Certifikati za vse otroke, ki pristopijo v mladinski oddelek tekoči mesec, se bodo izdali prve dni meseca oktobra, plačilne knjižice pa dobijo kot običajno.

Blas Novak, tajnik.

O ZDRUŽENJU.

Zapisnik združevalne konference z dne 7. do 9. julija t. l. je bil že priobčen v glasilih združujočih organizacij. S tem je odprt čas za javno razpravljanje o delu in izvršitvi namena.

Od strani združevalnih odborov je priporočeno, da se članstvo udeleži razprave o združevanju. Članstvo naj torej stvarno razpravlja o zadevi nikakor pa ne napada ali celo obrekuje katerokoli organizacijo. Kdor opazi v delu združevalnih odborov kakšno nepravilnost, ali ima kakšen dober nasvet, naj pride na dan z mnenjem, kar naj vedno

tudi stvarno utemelji; ravno tako so naprošeni tudi nasprotniki združenja naj se oglase pri čemer pa naj vedno stvarno utemelje združenju nasprotno stališče.

V številki 622 glasila S. D. P. Z. je bil priobčen protest proti združenju od dr. štev. 34 (ali direktno povedano napad na SNPJ.), kateri ne predočuje nikake stvarnosti in ne olike. Prizadetemu društvu bi priporočal, da utemelji izvajanje ali pa prekliče, ker zna v nasprotnem slučaju zaiti v neljube posledice.

Bratje in sestre, ali nimamo še dovolj izkušenj o posledicah neutemeljenih napadanj drug drugega? Ali so konvencije prizadetih organizacij določile združevalne odbore le za igro v organizaciji, ali le za figure, ali le za povzročanje stroškov? Po mojem mnenju ne eno ne drugo temveč v resnem namenu, da se po združevalnih odborih že več let goječa ideja združenja uresniči.

Združevalni odbori vseh organizacij imajo nalogo delovati za pravo demokratično združenje po katerem bodo ščiteni interesi članstva vseh organizacij. Vemo, da ne bodo združevalni odbori in ne združenje zadovoljilo vse članstvo, pa naj se še tako pravično dela, kakor tudi do sedaj nobena organizacija ne zadovoljuje vsega članstva. Združevalni odbori skušajo z združenjem zadovoljiti kolikor mogoče veliko število članstva združujočih organizacij; v koliko bode to doseženo bo pokazalo tozadevno glasovanje.

Kot eden združevalnih odbornikov, sem do sedaj še vedno prepričan, da je zadnja združevalna konferenca začrtala zdravo pot do združenja in da je združenje podpornih organizacij potrebno in v korist članstva vseh prizadetih organizacij. Nisem trdovraten in tudi ne sebičen, a dvomim, ako me bo kedo mogel kedaj prepričati nasprotno.

Dolžnost tajnikov krajevnih društev vseh prizadetih org. je, da prečitajo zapisnik združevalne konference (katerega so dobili v posebnem zvezku) pri društvenih sejah, na kar naj se stvarno razpravlja o zadevi. Priporočljivo je, da izdajo posamezna društva izjavo o mnenju razpravljanjem o združenju in izogibajte se nepotrebnih in napredku škodljivih napadaov.

Blaž Novak,
združevalni odbornik S. D. P. Z.

ZAHVALA.

Na moj apel za pomoč, ki je bil svoječasnno priobčen v Proletarcu, so se odzvali s prispevki sledeči klubi in posamezniki: Soc. klub št. 32 in drugi iz W. Newtona so poslali \$21.00; iz Detroita, Mich. \$35.50.

Vsem, ki so mi s temi prispevki priskočili na pomoč, se prisrčno zahvalim. Sodrugom, ki se me spominjajo tudi v nesreči, pozdrav!

Mihael Klarič,
Box 73, Yukon, Pa.

ZAPISNIK,

konference združevalnih odborov S. N. P. J., S. D. P. Z., J. S. K. J., S. S. P. Z., dne 7. julija 1919. v S. N. D. v Clevelandu, Ohio.

(Konec.)

5. seja dne 9. julija 1919.

Br. predsednik otvori sejo ob 8. zjutraj. Čitajo se imena zastopnikov. Navzoči vsi izvemši br. Zeleta.

Čitanje zapisnika zadnje seje. Zapisnik se sprejme z malimi popravki.

Čita se resolucija.

Br. Perdan predlaga, da se da pogodba skupaj z resolucijo članstvu na diskuzijo najmanj dva meseca pred glasovanjem.

Predsednik pojasni, da on nima nič proti tem, da se da takoj v javnost, ali misli da bi bilo bolje, da se še najprvo predloži glav. odboru. Kar se tiče diskuzije bo ta seveda prišla in zato bo skrbel izvrševalni odsek, da bo članstvu natančno pojasnjeno, potom časopisja in cirkularjev. Br. Perdan pravi, da je večeraj drugače razumel da jo glavni odbori sploh ne dobijo v pregled ter, da jo združevalni odsek brez diskuzije da na splošno glasovanje. Br. preds. pojasnjuje, da ni br. Perdan prav razumel. Jasno je, da izvemši S. N. P. J., kjer ima združevalni odbor to moč dati članstvu na splošno glasovanje, je nasprotno pri vseh drugih jednotah in zvezah kjer združevalni odbori nimajo te moči, da morajo le skozi njih gl. odbore ali potom iniciative dati na glasovanje če hočejo da se glasovanje legalno izvrši. V istem mislu govori br. Skuk in Somrak. Br. Perdan čita načelno izjavo S. N. J. J. ter navaja, da se soglašja z zgornjo točko na svobodomiselnih podlagi, ali da uvidi da je nedemokratična kjer ne more članstvo spreminiti goraj navedeno izjavo kot šele po preteku devetih let med tremi iniciativnimi glasovanji. Br. preds. odgovarja: mi stojimo strogo na stališču načelne izjave S. N. P. J. in ne bomo dovolili, da bi se vrinilo kaj kar bi se ne strinjalo zajo. Br. Prostor pravi, da ni važno za nas, to bo delo skupne konvencije. Isto br. Skuk, Fritz in Trčelj. Sestra Udovih naglašja, da moramo stati na načelni izjavi S. U. P. J. Br. Skrabec pravi, da razume, na skupnej konvenciji se bode določilo. Br. Somrak pojasnjuje načelni izjavi isto br. Trčelj. Br. Novak pravi, da združevalni odbor ima polno moč za združitev, nima pa moči in ne pravice diktirati bodoči skupni konvenciji. Bojim se, da smo že večeraj sprejeli dve točki, kateri bi ne smeli.

Kar se tiče načelne izjave se popolnoma strinjam z br. predsednikom. Br. Skuk stavi predlog, da se predlog, sprejet na tretji seji br. Trčelja glaseč: skupni konvenciji se nalaga, da določi novo ime, poruši. Predlog podpiran. Rezultat glasovanja za 10 —proti 2.

Br. Novak stavi predlog, da se mesto te porušene točke postavi sledeča: Ime in vstavo združene organizacije določi skupna konvencija. Podpirano in sprejeto.

Br. predsednik priporoča, da izvrševalni odsek napravi poseben sklad, v katerega se bo vlagal ves denar od organizacij in iz njega plačevalo vse stroške, kateri nastanejo za časa združenja. On je mnenja, da bi vse prizadete organizacije takoj prispevale v ta sklad. K temu govori Trčelj, Somrak in Perdan. Brat Fritz stavi predlog, da takoj vsaka prizadeta organizacija, plača na roke po \$50.00. Predlog podpiran od br. Skuka.

Br. Skrabec stavi protipredlog, da se temu odseku ne da nikake vsote. Ta odbor naj piše na vse organizacije v potrebi. Podpiran od br. Perdana.

Za protipredlog 2 glasa. Za predlog 9 glasov. Predlog sprejet. Br. Novak stavi predlog, da se sedanji skupni stroški sorazmerno razdele med prizadete organizacije. Stroški oziroma dnevnice zastopnikov za to konferenco, plačajo organizacije same. — Sprejeto.

Preide se na resolucijo. Br. Somrak stavi predlog, da delo katero ni v tej resoluciji navedeno ima izvrševalni odsek nalogo, da ga izvrši. Predlog podpiran in sprejet.

Odbor za resolucije prečita stirlizirano resolucijo katera se glasi:

Resolucija.

Združevalni odbori S. N. P. J., S. D. P. Z., S. S. P. Z., J. S. K. J. in Z. S. Z. zbrani na skupni konferenci dne 9. julija 1919. v dvorani S. N. Doma v Clevelandu, O., so sprejeli sledečo resolucijo:

Uvidimo potrebo, da se izmed članov združevalnih odborov izvoli odbor, ki bode znan pod imenom izvrševalni

zdrževalni odbor. Naloga tega odbora je izvajati predloge, katere je sprejela konferenca, in jih poslati glavnim odborom prizadetih organizacij, da jih dajo na splošno glasovanje članstvu. Sporazumeti se mora z glavnimi odbori prizadetih organizacij, in določiti datum, kdaj se prične in do katerega dne traja splošno glasovanje. Paziti mora, da se štetje oddanih glasov pravilno sešteje, v slučaju, da bi se sumilo štetje glasov nepravilno, sme zahtevati od organizacije ponovno štetje glasov, pri katerem je navzoč nadzorni odbor dotične organizacije in en član izvrševalnega zdr. odbora. Paziti mora, da so pogoji za združenje natančno pojasnjeni članstvu prizadetih organizacij predno glasujejo za ali proti. Dobiti mora podatke posameznih držav, v katerih so inkorporirane prizadete organizacije, ako nimajo sprejetih zakonov, ki bi nasprotovali združenju podpornih organizacij, zato sme ta odbor najeti odvetnika, ki bo dal potrebne nasvete in da preskrbi v vseh zadevah potrebne informacije. Paziti mora, da so pogodbe sprejete na konferenci zdrževalnih odborov in odobrene po članstvu potom splošnega glasovanja ne krši, in da se združitev vrši pravično za vse članstvo prizadetih organizacij.

Izvrševalni odsek je zdrževalna konferenca izvolila izmed navzočih zastopnikov po epiga zastopnika za vsako prizadeto organizacijo.

Za pokritje stroškov izvrševalnega odseka, prispeva jo vse organizacije jednako, brez ozira na število članstva pri organizaciji.

Ta odbor nastopi svoje delo takoj po končani konferenci, polno močen pa postane kakor hitro članstvo potom splošnega glasovanja do skupne konvencije in je odgovoren za svoje delo članstvu in konvenciji. V vseh važnih zadevah, katerih bi ne mogel sam rešiti sme sklicati konferenco zdrževalnih odborov in ako je potreba, povabi tudi gl. odbore prizadetih organizacij.

Delo, katero si v sedanjih resoluciji navedemo, ima izvrševalni odbor nalogo da ga izvrši.

Frank Aleš, predsednik,

Joško Oven, zapisnikar,

Frank Pavlovič, zapisnikar.

Resolucija z dodatki se sprejme kot je bila čitana.

Br. Novak stavi predlog, da se priporoči organizacijam katere nimajo vpeljanega konvenčnega fonda, da vpeljejo v to poseben fond za konvencije. V to svrhu predloži resolucijo, ki se glasi:

“Ker je sklepom zdrževalne konvencije določeno, da se plača vse stroške skupne konvencije iz skupne blagajne in ker imajo nekatere prizadete organizacije že obstoječi fond za pokritje konvenčnih stroškov,

bodi sklenjeno, da zdrževalna konferenca priporoča združajočim organizacijam, katere še nimajo obstoječih konvenčnih fondov, da iste takoj upeljejo tak fond v svrhu, pravičnega razdeljenja konvenčnih stroškov.

Br. Fritz predlaga, da se resolucija sprejme kot čitana. Br. Trčelj podpira. Resolucija sprejeta soglasno.

Na dnevni red pride čitanje pogdbe, katera je izvlačena iz sprejetih točk provizorične pogdbe v zapisniku in katera se bo predložila članstvu prizadetih organizacij v odobritev potom splošnega glasovanja.

Br. Preds. veli naj se čita točka za točko.

Temeljna pogodba.

Ker je nujno potrebno, da se doseže združitev slovenskih podpornih Jednot iz Zvez v eno močno podporno organizacijo, ki bo našemu članstvu zagotovila varnost zavarovalnin in mu znižala upravne stroške, so zdrževalni odbori Slovenske narodne podporne jednote, Slovenske delavske podporne zveze, Slovenske svobodomiselnih podporne zveze, Jugoslovanske katoli. Jednote in Zapadne Slovanske Zveze, na konferenci, dne 7. julija 1919., v dvorani Slovenskega Narodnega Doma v Clevelandu, Ohio, sprejeli sledeče pogoje ter jih predlagajo članstvu prizadetih organizacij v odobritev potom splošnega glasovanja.

Pogodba, izdelana dne 9. julija 1919., med Slovensko narodno podporno jednoto, ustanovljena in poslušajoča pod zakoni države Illinois, s sedežem v Chicago, Cook County, država Illinois, kot prva stranka in med Slovensko delavsko podporno zvezo, ustanovljena in poslušajoča pod zakoni države Pennsylvania, s sedežem v Johnstown, Cambria County in med Slovensko svobodomiselnih podporno zvezo, ustanovljena in obstoječa pod zakoni države Illinois, s sedežem v Chicago, Cook County, države Illinois in med Jugoslovansko katoliško jednoto, ustanovljena in poslušajoča

pod zakoni države Minnesota, s sedežem v Ely, St. Louis County, države Minn. in med Zapadno slovansko podporno zvezo, ustanovljena in poslušajoča pod zakoni države Colorado, s sedežem v Denver, Denver County, države Colorado, kot druga stranka.

Sporazumni skupni pogoji so merodajni za vse stranke, da iste izpolnjujejo. Tem potom je odločeno med zgoraj navedenimi strankami, da se združijo v eno organizacijo, ter da se vse premežnje stranke, prenese na ime Slovenska narodna podporna jednota.

Ti pogoji naj se smatrajo kot temeljna podlaga nameravane izvršitve med strankami, ampak se uveljavijo nad strankami še le takrat, kadar so isti sprejeti po splošnem glasovanju članstva, in to v smislu pravil ali tozadevnih resolucij prizadetih organizacij.

V slučaju, da potrebna večina prizadetih organizacij odglasuje v prid združenja, naj se to zgodi pod sledečimi pogoji:

1.—S. N. P. J., S. D. P. Z., S. S. P. Z., JSKJ. in ZSZ. se združijo pod čarterjem Slovenske narodne podporne jednote, katere pravila postanejo pravomočna s časom faktičnega združenja za članstvo vseh organizacij, ki se združijo na podlagi teh pogojev

2.—Slovenska narodna podporna Jednota, pod katerim čarterjem se združitev izvrši, prevzame vse obveznosti organizacij, ki se z njo združijo in to z dnevom, katerega določijo zdrževalni odbori.

3.—Glavni odbori posameznih organizacij, katerih članstvo odobri pogoje za združitev, morajo ob času, ki ga določi zdrževalni odbor, oddati vse premoženje in poslovne knjige skupni organizaciji. Denar, naložen na imena posameznih organizacij, se mora dvigniti s potrdilnim podpisom za to odgovornih gl. odbornikov vseh prizadetih organizacij in s podpisem gl. tajnika in blag. skupne organizacije in s podpisom pred. zdrževalnega odbora.

4.—Slovenska narodna podporna Jednota, pod katero se združenje izvrši, mora jamčiti z njenim premoženjem vsako najmanjšo obveznost članstva organizacij, ki se z njo združijo.

5.—Združitev se mora izvršiti na strogo enakopravnem stališču prizadetih organizacij. Sklep zdrževalnih odborov je, da morajo biti posmrtniški skladi vseh organizacij v smislu N. P. C. lestvice 100% solventni, ki je zakonito uveljavljen v mnogih državah. V ta namen nalaga v to izvoljenemu odseku, da najame državno zaprišenega aktuarja, ki naj natančno pregleda knjige glede računov vseh prizadetih organizacij, katerih članstvo se je izreklo za združenje na podlagi sedanje pogodbe. Ako aktuar najde, da katera organizacija ni 100% solventna, naj članstvo ozirom gl. odbor pazi na to, da se doseže solventnost v času pristopa v skupno organizacijo.

6.—Člani, ki so zavarovani za posmrtnino pri raznih organizacijah, katere se združijo na podlagi sedanjih pogojev, dobijo izredne police od skupne organizacije, za skupne vsote, kolikor znašajo police posameznih članov. Ako hoče član pri združenju organizaciji znižati posmrtnino, mora pri dr. tajniku vložiti v to svrhu prošajo. Ravne isto velja za vsako izpremembo, ako hoče član polovico zvišati, in se pri tem ravnati po pravilih, ki so veljavna do skupne konvencije.

—Bolniška podpora ostane v skupni organizaciji neizpremenjena in članstvo v bolniških razredih je opravičeno do vseh podpor, kakor poprej pri posameznih organizacijah. Ravno tako velja za vse druge poškodninske podpore. Ta točka ostane v veljavi do skupne konvencije, ki bo uredila bolniške in poškodninske razrede.

8.—Glavne tajnike organizacij, ki so se združile, se vposli v uradu združene organizacije. Za svoje delo so odgovorni gl. taj. združene organizacije in skupni konvenciji. Ko bodo vse organizacije sprejete v skupno organizacijo, naj se članstvo poslužuje samo njih tajnikov, tako, kakor poprej pri posameznih organizacijah, kateri bodo funkcionirali kot gl. tajniki. Tajniki sprejemajo do skupne konvencije isto plačo, kot se jo pri posameznih organizacijah, ter se jim plačajo izredni stroški, ki so nastali valed združenja, kakor selitev, vožnje itd.

9.—Glavni odbori združenih organizacij ostanejo do skupne konvencije, sprejemajo svojo mesečno oziroma letno plačo le do časa potrebnega poslovanja. V slučaju izrednega dela, pa so opravičeni do plače, kakoršno določajo pravila skupne organizacije.

10.—Zdrževalni odbor je v notranjem poslovanju v združenem delu najvišja oblast; v smislu resolucije, ki jo

je sprejelo članstvo potom splošnega glasovanja. Odbor mora skrbeti, da se združitve izvrši pravično in legalno za vse organizacije, katere se združijo.

Za slovensko narodno podporno jednoto: Frank Aleš, John Terčelj, Joško Oven, Josip Skuk, Mary Udovich.

Za slovensko delavsko podporno zvezo: John Prostor, Blaž Novak, Frank Pavlovič, Jos. Zele.

Za Slovensko svobodomiselnno podporno zvezo: Joseph Fritz, Frank Somrak.

Za Jugoslovansko katoliško Jednoto: Rudolph Perdan, Frank Skrabec.

Za Zapadno slovansko zvezo: Frank Skrabec.
V Clevelandu na dan 9. julija 1919.

Br. Trčelj stavi predlog, da se sprejme kot čitana. Predlog podpiran po br. Somraku.

Predlog soglasno sprejet.

Določi se, da br. Somrak in Novak preskrbita, da bude pogodba do popoldne na pisalnem stroju tiskana, da jo potem zastopniki združevalnih odborov podpišejo.

Br. Zapisnikar vpraša, kaj bude glede zapisnika.

Temu govore br. Trčelj, Aleš, Oven, Skrabec in ses. Udovich. Br. Oven sugestira, da se da tiskati in razposlati v obliki cirkularjev na glavne urade, društvam in časopisom. Br. Pavlovič stavi predlog, da se jih da tiskati 2000. Sprejeto.

Glede takojšnjega javnega priobčjenja se vname širša debata, katere se vdeležijo br. Skrabec, Trčelj, Oven, Perdan, Aleš in ses. Udovich. Br. Sitter prosi za besedo. Svetuje da je najbolje dati zapisnik resolucije in pogodbo takoj v javnost obenem kot glavnemu odboru. Kajti članstvo hoče vedeti kaj se je storilo na konferenci in predolgo zadržavanje tega, bi ne vplival dobro. Br. Prostor predlaga, da se zapisnik združevalne konference razpošlje takoj ko bude dogotovljen — na predsednika združevalnega odseka. Preds. združevalnega odseka ga ima takoj poslati na vsa pristojna mesta. Združevalna pogodba, pa se razpošlje, kadar v to določi združevalni odsek. Sprejeto soglasno.

Nato se govori, v kateri clevelandski tiskarni se tiska. Sestra Udovich predlaga tiskarno Enakopravnost s pripombo, da ga ne sme tiskarna priobčiti javnosti, predno ga vsi drugi ne dobe. Sprejeto. Ker je br. zapisnikarjem nemogoče ostati toliko časa se pooblasti br. Prostorja in br. Perdana, da popravita pomoto pri sestavi, ako bi se urinila kakšna pomota v tiskarni. Br. predsednik zaključí sejo ob 12. uri popoldan.

Frank Pavlovič, Josip Oven, zapisnikarja.
Frank Aleš, predsednik.

6. seja dne 9. julija 1919.

Brat predsednik otvori sejo ob 2. popoldan.

Čitanje imen zastopnikov. Navzoči vsi razen sobrata želata.

Čitanje zapisnika dopoldanske seje. Zapisnik se sprejme kot čitan.

Sestra Udovich predlaga, da se dá besedo sobr. Sitterju, kateri naj bi izrazil svoje mnenje o naših sklepih, ker on redno zasleduje naše zborovanje, ter ima tudi veliko vpogleda v zadevi, kot bivši predsednik združevalnega odbora in podatke postav iz raznih držav.

Brat Sitter se izrazi, da vidi, da so se zastopniki konference bratsko sporazumeli in napravili eno izmed najbolj demokratičnih pogodb, pri kateri ne bude nobena prizadetih organizacij prizadeta. Reči moram, da ste zadevo povoljno rešili, ter pričakujem, da bo v zadovoljstvo vseh organizacij. Nekateri mislijo, da je delo dovršeno, ali najtežje delo Vas in nas čaka v bodoče. Jaz imam skušnjo za časa mojega delovanja, da je veliko faktorjev, kateri se večkrat izražajo, da so za združenje slovenskih organizacij, v srečo pa no-sijo nasprotno mnenje. Rečem pa, da kdor govori, da združenje se ne more izvesti in da je protizakonito, je direktni nasprotnik združenja. Zapreke ni, edina zapreka je članstvo, ako se ne izroče za združenje. Častitam Vašemu sedanjemu uspehu, ko ste prišli do sporazuma. Pogodba, katero ste sprejeli, ne more najboljši advokat bolje in pravilneje napraviti.

Predsednik se zahvali v imenu zbornice za njegov govor.

Brat predsednik želi, da tudi brat Černe spregovori par besed. Brat Černe izjavi: Zadovoljen sem, ko ste zadevo povoljno rešili in ko ste ertali iz pogodbe napake naslanjajočo se na ustavo pravil. Povem Vam, ako bi se to ne izvršilo, da bi bilo 2000 podpisov na protestu proti omenjenemu sklepu iz Clevelanda. Bil sem že na raznih združevalnih konferencah in posvetovanjih tikajočih se združenja. Jaz vidim, da samo dopisovanje med raznimi združevalnimi odbori ne zdostuje, pač je bilo potrebno, da ste se skupaj sešli, da re-

šite hrepenenje slovenskega naroda v Ameriki. Predsednik se v imenu zbornice zahvali za njegov govor.

Br. Prostor predlaga sugestijo glede glasil prizadetih organizacij.

Br. Somrak priporoča, da se priobči vse razprave v korist združenju v "Prosveti". Br. Perdan je mnenju Somraka nasproten iz razloga, ker ima vsaka organizacija svoje glasilo, in naj zato v njem vodi razpravo. Br. Skuk se strinja, da se pošlje apelacijo na list "Prosveta", da nam odmerijo prostor za časa, ko se bude razpravljalo o združenju, ker je uverjen, da bodo z veseljem odobrili. O zadevi govorijo: Fritz, Sitter in Skrabec. Brat Skrabec predlaga, da se apelira na vse slovanske liste oziroma glasila prizadetih organizacij, da priobčijo razpravo v korist združenja. Predlog brata Skrabeca sprejet.

Na dnevni red pride podpis pogodbe. Brat Oven stavi predlog, da se pogodba podpiše od vseh zastopnikov združevalnih odborov. Sprejeto. — Br. Perdan govori, da mu je nemogoče podpisati pogodbo, ako ne pride izjava njega in brata Skrabeca v zapisnik.

Izjava:

Podpisi zastopnikov J. S. K. J. in Z. S. Z. niso merodajni v tej pogodbi, dokler članstvo teh jednot ne odloči s s splošnim glasovanjem za narejeno pogodbo, na konferenci dne 9. julija 1919, ter ne prevzema nobene odgovornosti.

O tem se debatira. Br. predsednik pojasnjuje, da je to nepotrebno, saj je pogodba tako jasna in demokratična. Isto govore br. Skuk, Fritz in Somrak. Br. Perdan zahteva, da pride v zapisnik. Br. zapisnikar pojasni, da je že gotovo. V zapisnik pride vse, kar se govori, za to je zapisnik. S tem je zadeva rešena.

Preide se na podpise, nakar je pogodba od vseh zastopnikov podpisana.

Nato se preide na čitanje pisem. Prečita se pismo br. Karol H. Poglodiha iz Valparaiso University, Valparaiso, Indiana.

Pismo se vzame na znanje.

Prečita se pismo društva št. 41, S. D. P. Z., Cleveland, O. Pismo se vzame na znanje.

Pred zaključkom br. predsednik v daljšem govoru pojasni delo za združenje do sedaj in kaj smo dosegli. Delo nas čaka v bodoče, veliko dela. Treba bo delati med članstvom, da jih pridobimo za to veliko stvar. Prišli bodo nasprotniki vseh vrst, v vseh oblekah. Stavili nam bodo zapreke, ali našega dela nam ne bodo podrli, ako bomo v bodoče združeni in delali na tem, kar smo te tri dni zarisali. Sentiment za združenje je med članstvom in to že dolgo časa in če bi bilo pred leti, ko se je prvič delalo za združenje, malo manj egoizma, bi bili danes že združeni. Ali vse to so skušnje! Naučile so nas, kako naj delamo, da bude članstvo v resnici imelo priliko pokazati, da je za to veliko idejo, za združenje vseh slovenskih podpornih organizacij v eno veliko, močno podporno organizacijo, katera nam bo v korist in slovenskemu narodu v Ameriki pa v ponos. V temu smislu, moji dragi zborovalci, Vas pozdravljam.

Na to vpraša br. predsednik, ako želi še kdo izmed bratov besedo.

Ogiasi se brat Prostor in omenja, da se z vsemi sklepi popolnoma strinja in bo tudi deloval, da se vresničijo.

Na to govori brat Oven, da je združenje potrebno iz ekonomskega stališča. Nadalje omenja, da tukaj je šele pravo ozadje, naj govorimo še toliko iz sentimentalne strani, eno je, da bodo vse slovanske podpore Jednote in Zveze priznane v doglednem času gledati na to, da se ujedinijo, kajti razmere jih bodo prisilile. Kdor pozna vse težkoče posameznih jednot in članstva, on ve, da je to resnica. Omenja razpoloženje zadnje konvencije S. N. P. J. v Springfieldu, Ill., glede združenja. Bilo je tam veliko delegatov, ki so bili prepričani, da bodoča konvencija S. N. P. J. bo skupna konvencija vseh slovenskih podpornih organizacij in v tem smislu je zadnja konvencija S. N. P. J. sprejela resolucijo, ki da združevalnemu odboru te jednote polno moč, da kadar pride do sporazumljenja z združevalnimi odbori drugih organizacij, da na splošno glasovanje brez ovir glavnega odbora. Do tega sporazuma je prišlo — sedaj nas čaka samo delo. Na to govori o delu brata predsednika Aleša, kateremu gre največ zaslug, da se je ta konferenca fakično vršila in donesla tako lep uspeh in poziva, da isto razpoloženje, ki ga imamo sedaj, odnesemo med članstvo.

Ker se ne oglašajo nobeden za besedo in je dnevni red izčrpan, zaključí brat predsednik konferenco ob 5. popoldan.

Josip Oven in Frank Pavlovič, zapisnikarja.

Frank Aleš, predsednik.

FINANČNO POROČILO O POSLOVANJU MED KRAJEV
NIMI DRUŠTVI IN GL. URADOM S. D. P. Z. ZA
MESEC JULIJ IN AUGUST 1919.

Dr. št.	Društvo plačalo		društvu izplačano						
	julija	avgusta	julija	avgusta					
1	\$ 261.40	\$ 194.16	\$ 118.00	\$ 505.00	84	42.66	31.40	—	—
2	162.91	134.28	—	—	85	45.27	34.18	—	71.00
3	184.34	137.28	121.00	108.00	86	57.55	57.21	—	31.00
4	169.46	105.67	31.00	37.00	87	22.79	19.87	—	—
5	238.30	173.56	62.00	141.00	88	61.37	41.04	—	—
6	20.34	14.84	—	—	89	50.88	36.02	10.00	—
7	157.27	123.13	48.00	71.00	90	56.50	42.05	62.00	—
8	19.80	15.05	—	26.00	91	92.38	92.88	72.00	26.00
9	105.69	88.45	45.00	—	92	108.06	97.69	19.00	392.00
10	178.18	135.03	300.00	93.00	93	34.92	26.04	—	—
11	142.90	110.23	17.00	20.00	95	67.89	51.32	23.00	57.00
12	31.64	28.94	—	—	96	51.13	29.04	—	—
13	181.76	143.23	65.00	110.00	97	97.27	—	—	—
14	137.74	99.23	53.00	33.00	98	36.02	27.12	16.00	—
15	104.94	52.95	56.00	60.00	99	59.09	47.00	—	—
16	36.39	24.68	—	—	100	365.49	247.13	309.00	32.00
17	26.733	19.11	—	—	101	66.18	55.90	70.00	22.00
18	176.15	133.93	43.00	—	102	88.90	65.70	—	—
20	59.45	44.39	—	30.00	103	13.42	13.42	—	—
21	112.01	85.38	—	738.00	104	59.16	46.36	—	—
22	233.93	168.55	171.50	50.50	105	95.18	76.48	7.00	139.00
23	375.00	277.24	81.00	144.00	106	59.44	43.69	38.00	891.00
24	91.33	68.08	41.50	28.00	107	67.41	53.89	34.00	—
25	246.97	189.58	16.00	—	108	144.20	143.65	53.00	290.00
26	97.24	74.34	—	22.00	109	57.38	43.18	15.00	—
27	42.17	31.67	—	18.00	110	27.10	22.00	18.00	—
29	109.45	103.83	71.50	71.00	111	109.87	72.86	81.00	—
30	233.69	173.59	—	144.00	112	104.23	63.65	11.00	9.00
31	22.49	14.56	—	—	114	29.87	22.37	63.00	53.00
32	51.86	41.17	—	—	116	162.05	122.96	116.00	521.00
33	141.20	138.30	87.00	54.00	117	359.89	294.77	9.00	16.00
34	96.47	71.73	28.00	—	118	46.31	36.70	58.00	250.00
35	170.54	131.40	145.00	512.00	119	50.06	36.47	68.00	76.50
36	125.52	118.55	27.00	31.00	120	105.24	64.74	19.00	375.00
37	61.91	48.82	—	—	121	115.83	72.74	—	—
38	273.81	214.55	—	36.00	122	48.02	35.52	35.00	35.00
39	57.93	39.93	—	—	123	115.32	86.30	38.00	52.00
40	83.39	66.86	108.00	117.00	124	45.71	33.71	—	—
41	343.07	296.44	10.00	59.00	125	84.84	66.21	21.00	—
42	158.97	110.15	16.00	391.00	126	354.87	260.61	64.00	453.00
43	34.27	25.64	—	32.00	127	45.63	36.18	10.00	—
44	78.58	59.12	10.00	—	128	120.52	98.32	40.00	158.00
45	138.48	146.69	18.00	50.00	129	35.19	30.89	6.00	—
46	30.03	23.01	—	—	130	209.81	153.70	—	66.00
47	64.24	64.30	—	789.75	131	86.76	122.95	143.00	104.00
48	40.56	31.16	35.00	78.00	132	54.12	32.08	52.00	62.00
50	343.16	209.13	111.00	292.00	133	59.32	58.65	—	—
51	332.81	260.81	169.50	341.00	134	66.86	53.06	—	—
52	8.47	6.47	—	—	135	27.54	20.54	20.00	—
53	31.41	22.89	—	30.00	136	28.05	16.83	—	—
55	19.05	13.54	33.00	—	138	33.24	25.24	16.00	—
56	318.03	242.35	142.00	22.00	139	128.45	97.20	21.00	—
57	22.33	16.83	—	10.00	140	43.30	26.88	—	36.00
58	44.52	25.97	45.00	10.00	141	89.04	58.06	113.00	45.00
59	74.01	66.13	—	—	142	62.23	51.86	—	—
60	329.79	253.93	237.50	52.00	143	104.18	67.31	15.00	77.50
61	63.73	46.25	—	10.00	144	82.99	61.45	30.00	—
62	122.10	80.81	90.00	11.00	145	242.93	114.75	—	—
63	8.72	8.72	—	—	146	45.45	43.18	—	23.00
64	146.00	116.10	100.00	112.00	147	81.64	61.39	14.00	42.00
65	82.81	61.31	72.00	52.00	148	59.96	53.86	308.50	29.00
66	169.51	124.74	109.50	97.35	149	62.63	48.27	31.00	—
67	58.35	38.40	—	—	150	69.84	51.26	—	130.00
68	104.29	85.98	119.00	100.00	151	66.17	54.01	—	—
69	70.11	58.79	9.00	27.00	152	115.92	87.44	20.00	66.00
70	44.67	32.67	56.00	—	153	51.56	41.26	—	33.00
71	73.34	58.64	16.00	250.00	154	73.63	66.23	—	—
72	64.79	51.07	13.00	—	155	44.75	54.00	—	—
73	68.35	67.44	—	59.00					
74	35.91	26.91	11.00	9.00					
75	39.16	29.56	25.00	—					
76	7.10	10.13	—	—					
77	13.94	10.44	—	—					
78	29.16	29.23	—	30.00					
79	143.98	115.13	18.00	169.00					
80	28.18	24.25	—	—					
81	91.78	61.29	95.00	30.00					
82	153.88	119.67	84.00	146.00					
83	51.28	37.78	54.00	62.00					
						\$14,956.68	\$11,406.86	\$5,693.50	\$11,173.60

LISTNICA.

J. S., Claridge, Pa.: — Naznanilo, oziroma pojasnilo, kdo je prejel dobitke, ne moremo priobčiti, ker je oglašanje o srečkanju proti tozadevnim poštanim zakonom.

V Veliki Britaniji dobiva 750,000 ljudi podporo za brezposelne. In to se mora smatrati že za veliko izboljšanje, kajti pred šestimi meseci jih je bilo 1,250,000, ki so dobivali tako podporo.

Slovenski delavec, ki hoče biti duševno tak, kakršen je telesno, kadar se je okopal, mora čitati "Proletarca." In kakor se je treba redno kopati, je treba tudi redno čitati.

Za delavca je tako potrebno, da čita delavski list, kakor da se umiva, kopa, da ima oprano perilo in osnaženo stanovanje.

SLOVENCİ

pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

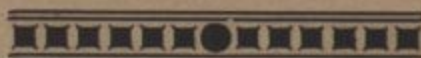
Naročite si dnevnik "Prosveta". List stane za celo leto \$4.00, pol leta pa \$2.00.

Vstanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

Ako kdo želi prevzeti zastopstvo Proletarca za nabiranje naročnikov in oglasov, naj piše upravništvu za potrebne listine in informacije. Če imate v sebi zmožnosti agitatorja, ne odlašajte, nego pričnite z delom za list in organizacijo takoj.

Vsakdo, kdo želi v tej vročini popiti čašo pive, si lahko pomača s tem, da si ga pripravi sam doma. Ekstrakt najboljših kakovosti za izdelovanje piva in navodila pošiljamo v vse kraje Unije. Zavoj ekstrakta stane \$2.35, i zkaterega napravite 10 galonov piva doma. Za pristnost in najboljšo kvaliteto jamči znana pošiljalna tvrdka

FRANK OGLAR,
6401 Superior St., Cleveland, O.

Kadar...

Kadar mislite na potovanje v stari kraj;

kadar želite poslati svojim starijskim sorodnikom, prijateljem ali znancem denar,

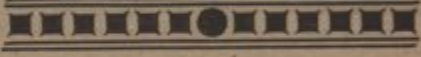
ali kadar imate kak drug posel s starim krajem,

obrnite se na

Leo Zakrajšek-a

70-9th Ave.

NEW YORK, N. Y.

Vaši lasje potrebujejo dobro sredstvo za izpiranje. Vsakdo naj bi rabil **Severovo toniko za lase** (Severa's Hair Tonic), katero je izmed dobrega najboljša zdravilo proti izpadanju las, ki obenem povzroči lépo rast las.

Cistost ust je zelo važno za zobe kot za zdravje sploh, zato naj se vsaj enkrat na dan izpirajo. **Severov Antiseptol** (Severa's Antiseptol) je kot nalašč za ta namen. Poskušnja vas o tem potrdi. Cena 35c in vojni davek 2c.

Ali imate hrbtobol?

To dokazuje da so vaše ledvice v neredu in potreno je, da živite zdravilo, katero odpravi bolečino v hrbtu in vam zopet povrne krepko zdravje. Z lastne izkušnje vam priporočamo

Severovo zdravilo za obisti in jetra.

(Severa's Kidney and Liver Remedy), katero je neprekosljivo zdravilo zoper vnetje ledvic in mchurja, težkemu odtoku vode, bolečinam pri odtakanju vode, nezdravemu in kislemu želodcu in hrbtobolu ki prihaja od bolnih ledvic. Zelo priporočljivo za otroke, ki po noči močijo postelj. Cena 75c in \$1.25. Vojni davek je 3 in 5 centov.

Ako ne dobite Severovih zdravil v lekarni, potem pišite in pošljite potrebno sveto z vojnim davkom na:

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa.

Vaše lice naj bi bilo zrcalo zdravja, prosto vseh težkoč. Če temu ni tako tedaj rabite **Severovo Creme** (Severa's Face Cream) To je znamenito sredstvo za dosego lepe kože in črnega lica. Cena 35c in vojni davek 2c.

Toiletno milo mora biti popolnoma čisto da je antiseptično in zdravo za kožo. Najboljša za to svrhu je **Severovo zdravilno milo**, katerega naj bi rabil vsak član družine, vsak dan v letu. Poskusite in se prepričajte. Cena 25c in vojni davek 1c.

Severova zdravila vzdržujejo
zdravje v družinah.

Dobro zdravilo za žene.

To je kar se lahko reče eno od najboljših znanih priprav, ki se jih morejo poslužiti trpeče žene in dekleta kot sredstvo za hitro in trajno od pomoč v svojih izkušnjah nerednosti, ki se tičejo svojega spola. Ime tega zdravila je

Severa's Regulator

(Severov Regulator) in prostor kjer ga dobite je v vseh lekarnah. Seveda morate zahtevati pravega in odkloniti vse ponaredbe, kajti le na ta način ste lahko sigurni, da dosežete najboljši in najhitrejši uspeh. Cena \$1.25 in 5c davka.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

John Plhak & Co.

1151-1153 W. 18th Street

Chicago,
ILLINOIS.

Modna trgovina. Velika zaloga moških, ženskih in otroških oblek, izdelanih po najmodernejšem kroju. Cene nizke.

“ČAS”

je edina slovenska revija v Ameriki. “Čas” prinaša lepe povesti, koristne gospodarske in gospodinske nasvete, znanstvene zanimivosti, podučene in narodu potrebne razprave, mnogo mičnih slovenskih pesmic in poleg tega pa prinaša lepe in umetniške slike.

List shaja mesečno na 44 straneh in stane samo \$2.00 na leto, za pol leta \$1.00. Naroča se pri “Čas”, 2711 So. Millard Ave., Chicago, Ill., v Clevelandu in okolici pa na 6033 St. Clair ave.

MILWAUKEE, WIS.

Seje slovenskega soc. kluba se vrše vsak drugi in četrti petek v mesecu v “Ilirija dvorani”, 310—1st Ave. Ker so vedno važne stvari na dnevnem redu, zato Vas vžig dolžnost, da pridete vsi na sejo. Pripeljite s sabo tovariše, ki se zanimajo za razredni boj in še niso v organizaciji.

Ant. Jeraj, tajnik,
495 Park Str.

NAPRAVITE VAŠO PIVO DOMA
ZA 22c GALON.

To ni mehko pivo ali near beer, temveč pravo močno okusno in penasto pivo. Mi vam preskrbimo ekstrakt hmelja in malta “Victoria”, s katerega si potem izdelate po našem navodilu izvrstno pivo. Cena ekstrakta za 14 galonov Lager pive je \$3.00, za Porter pivo \$1.00 več. Delati pivo doma in pošiljanje ekstrakta je dovoljeno. Pošljite denar in mi vam pošljemo poštine prosto blago.

VICTORIA SUPPLY CO.,
656 Morton Bldg., New York, N. Y.

Anton Linhart in sin

Pogrebni zavod in balzamovač

Kočije in avtomobili.—Privatne ambulance.—Eden najbolj znanih pogrebni zavodov na zapadni strani mesta.

5320 W. 25th Street,
MORTON PARK, ILL.
Tel. Morton Park 42

1344 W. 19th Street,
CHICAGO, ILL.
Telephone Canal 915

Mi pošiljamo denar v vse kraje Slovenije,

Hrvatske,
Srbije,
Dalmacije,
in
druge dele
Jugoslavije.

Vse denarne pošiljatve garantiramo.

American State Bank

1825-1827 Blue Island Avenue,
CHICAGO, ILL.

J. F. Štepinca, pred.

A. J. Krasa, blagajnik.

Nesreča se prigradi — bodite pripravljeni.

Pain-Expeller

pomaga takoj pri spahnenju, udarcu ali opeklinah.

Pazite na znak ŠIDRO. Po vseh lekarnah po 35c in 65c ali pa pišite na

F. AD. RICHTER & CO.,
326-330 Broadway, New York